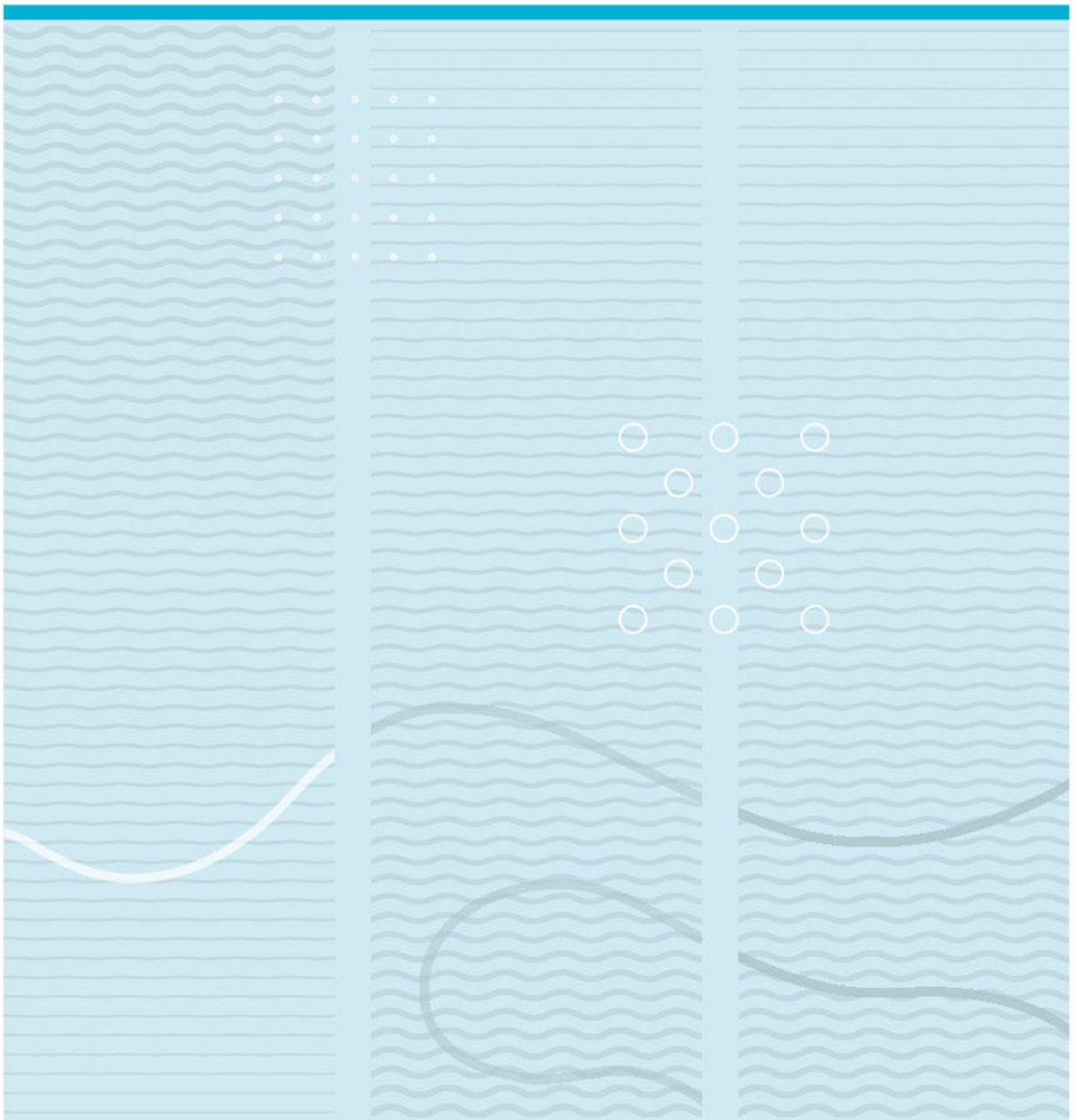


Kristin Dalen

Dødens mange ansikter

Et møte med død- og sorgtradisjoner gjennom smykker



Universitetet i Sørøst-Norge
Fakultet for humaniora, idretts- og utdanningsvitenskap
Institutt for tradisjonskunst og folkemusikk
Postboks 235
3603 Kongsberg

<http://www.usn.no>

© 2019 Kristin Dalen

Denne avhandlingen representerer 60 studiepoeng

Sammendrag

I denne avhandlingen vil du se hvordan jeg med utgangspunktet i tradisjoner knyttet til død og sorg i viktoriatiden og oldtidens Egypt laget en smykkekolleksjon i eget formspråk. Oppgaven har to deler, en litteraturstudie hvor jeg har undersøkt de to kulturene og gir en oppsummering av disse, og en praktisk utøvende del hvor jeg formgir 6 smykker. Helt til slutt finner du resultatet med en estetisk vurdering av smykkene, diskusjon og konklusjon.

Innholdsfortegnelse

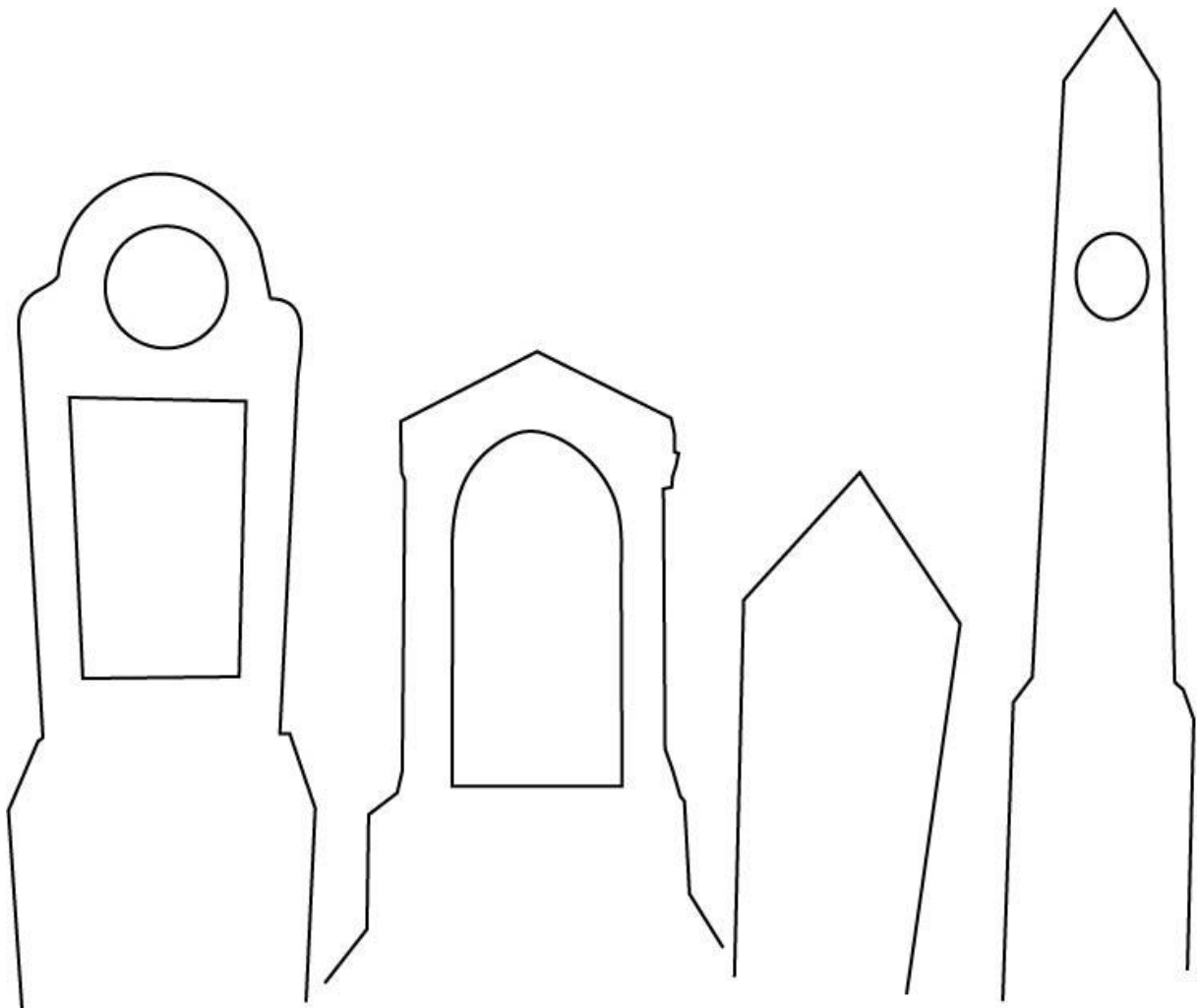
Innledning	7
2.0 Problemområde	8
2.1 Begrepsavklaring.....	8
2.2 Avgrensning	9
3.0 Metode og praktisk tilnærming.....	10
4.0 Historikk	11
4.1 Det nye riket - oldtidens Egypt.....	11
4.2 En dronning i sorg - viktoriatiden.....	14
4.3 Oppsummering og sammenligning	17
4.4 Tidligere arbeid innen området	21
5.0 Ideutvikling.....	24
6.0 Praktisk arbeid	30
6.1 Kravspesifikasjoner	30
6.2 Inspirasjon.....	30
6.3 Fremgangsmåte	34
7.0 Oppsummering av smykkene og estetisk analyse	40
7.1 Oppsummering av smykkene & refleksjoner	40
7.2 Estetisk analyse.....	41
8.0 Resultat, diskusjon og konklusjon.....	43
8.1 Resultat.....	43
8.2 Diskusjon.....	50
8.3 Konklusjon.....	50
Vedlegg.....	58

Death

*Why do you fear me?
I am your friend.
I but guide travelers
Rounding the bend –
Lead them to freedom
From time and age
Help them start writing
On a new page. . .*

*Seek for me never,
Keep your course true
When I am needed
I'll come to you
Then I'll show you
Roads without end –
Why do you fear me?
I am your friend.*

-Clarence Edward Flynn



Forord

Jeg har fått mye hjelp i denne masterperioden som har vært god motivasjon for meg. Derfor vil jeg derfor benytte denne siden til å takke alle som har gjort både avhandling og smykkeproduksjon lettere for meg. Aller først vil jeg takke Kjetil M. Skinnarland og Sunna-Inga Gaup Aamot som har donert hår til oppgaven min og dermed gjort det mulig for meg å kunne bruke ekte hår i smykkeutprøvinger og endelig smykker. Jeg vil også gjerne takke Andres S. Skinnarland som har både levert og hentet smykkene til forgylling og Brendemo Gull og Sølv for en helt perfekt forgylling av smykkene til en god pris og på kort tid.

Mine veiledere fortjener ros for sin åpenhet rundt prosjektet og en stor takk for god veiledning og støtte under hele masterprosjektet. Jeg vil også gi en stor takk til Tove Danielsen, Bernt Dalen, Per Dalen og Inger Christensen for mye støtte, motivasjon og hjelp i masterperioden min.

Helt til slutt vil jeg gi en enormt stor takk og mye ros til Kjetil M. Skinnarland som har hjulpet og bidratt med hver minste ting om han blir spurt eller ikke. Tusen takk!

Rauland, mai 2019

Kristin Dalen

Innledning

Hensikten med denne avhandling er å sette fokus på menneskers møte med døden, og sorg i forbindelse med den. Jeg har tilnærmet meg to kulturers tradisjoner og ritualer i forhold til døden og tolket disse i et møte med nåtiden i form av smykker. Denne avhandlingen består først av en teoretisk del som følge av min researchperiode og en praktisk del av smykker med researchperioden som utgangspunkt.

Det var min nysgjerrighet og interesse for hvor ulikt vi mennesker oppfatter og møter noe så sikkert som døden, som startet mitt masterprosjekt. Etter å selv ha mistet noen som stod meg nær, opplevde jeg en anspenhet i forhold til det å kunne snakke om død og sorg. Det ble vanskelig å snakke om og førte dermed til lite åpenhet. Etter å ha tatt opp disse observasjonene med venner, familie, bekjente og andre studenter, skjønnte jeg at jeg ikke var alene om denne opplevelsen. Jeg har møtt personer som frykter døden, og noen som er redd for å vise sorg åpent, mens andre føler at deres møte med døden og sorg ikke har blitt forstått av venner og familie. Det er slike utfordringer i møte med død og sorg som har inspirert meg til å ville ha større åpenhet rundt dette temaet som angår oss alle. I tillegg har «The Order of the Good Death» vært til inspirasjon for meg med sitt budskap, innovasjoner og åpenhet.

For denne avhandlingen har jeg satt meg flere mål for hva jeg ønsker å lære mer om og hvordan. Et av hovedmåla er at jeg blant annet ønsker å ta i bruk og skinne nytt lys over gamle tradisjoner og kulturen de oppstod i. Dette gjør jeg ved å ta deler av tradisjonene og putte dem inn i en ny kontekst i form av smykker i eget formspråk. Jeg ønsker å lære mer om hvilke syn og tradisjoner som finnes, hva som gjør de så annerledes, og om de har noen fellestrekk. Det kommer til å synes i denne avhandlingen gjennom det historiske kapittelet hvor jeg også sammenligner de to kulturene opp mot min egen, og likhetstrekk som finnes og har fantes ellers i Europa. Det siste og tydeligste målet har vært å lage mine egne sorgsmykker inspirert av både viktariatiden og oldtidens Egypt. Disse skal ikke være etterligning, men tradisjonene sett med nåtidens øyne.

2.0 Problemområde

For å understreke og rette fokus på objektene brukt i død- og sorgsammenhenger vil jeg bruke disse som inspirasjon for smykker, men også som en del av mitt formål med å forsøke å rette fokus på døden. Jeg vil også hente inspirasjon fra symbolikk eller selve ritualene slik at smykkene vil kunne avspeile eller være en tolkning av dette. Ved å lage smykker ønsker jeg også å utfordre og utforske vårt syn på døden, og hva vi assosierer eller forbinder med død. Her vil jeg i hovedsak dokumentere prosessen ved hjelp av bilder, skisser, utprøvinger og modeller.

Problemstilling:

Ved formale analyser av objekter, brukt i død og sorgtradisjoner, vil jeg formgi smykker som refererer til disse gjennom symbolbruk, form og uttrykk.

2.1 Begrepsavklaring

Objekter: Objekter i denne sammenhengen er snakk om de gjenstandene som jeg har registrert og analysert i min avhandling, men også de jeg skriver om i min historiske del. Dette innebærer blant annet: kanopiske krukker, brosjer, ringer, sarkofager og malerier.

Sorgtradisjoner: Når jeg snakker om sorgtradisjoner, så mener jeg de skikkene, ritualene og tradisjonene som var knyttet til sorg i viktariatiden og oldtidens Egypt.

Smykker: Med smykker så mener jeg i denne sammenhengen prydnad på kropp i form av øredobber, ringer, armbånd og halssmykke.

Kultur: Det finnes mange ulike definisjoner av kultur, men når jeg nå snakker om kultur, mener jeg det Arne Martin Klausen definerer som det samfunnsvitenskapelige eller beskrivende kulturbegrepet.

«De ideer, verdier, regler, normer, koder og symboler som et menneske overtar fra den foregående generasjon, og som man forsøker å bringe videre – oftest noe forandret – til den neste generasjon.» «Men et tankemessig fellesskap uttrykkes også gjennom ritualer, kunst og andre kommunikasjonsmedier.»¹

¹ (Klausen, 1992, s. 27)

Symbol: Når jeg snakker om symboler, mener jeg noe som står for eller representerer noe annet enn seg selv og dermed viser til dette andre. Disse symbolene kan man finne som farge, form, gjenstand eller lignende.

Sorg: Sorg handler om den smerten man føler etter tap av noe eller noen. Når jeg i min avhandling snakker om sorg, så har jeg valgt å fokusere på den sorgen man føler når en person eller et dyr dør.

2.2 Avgrensning

Jeg startet med et søk av tradisjoner i forbindelse med død og sorg over hele verden, men da dette ble for mye for en master, valgte jeg å satse kun på sorgtradisjoner. For å gjøre søket og avgrensningen enklere valgte jeg i stedet å begrense søket mitt til to ulike land i to ulike tidsperioder. Det var først da jeg leste alt som var å finne om oldtidens Egypt og sorg, at jeg oppdaget kun to ritualer knyttet til sorg. Søket måttet dermed utvides til dødstradisjoner for å få med det brede spekteret av tradisjoner og tro i oldtidens Egypt.

Med Oldtidens Egypt som er en periode på ca. 2600 år, og viktoriatiden som varte i drøye 60 år, så er det naturlig at jeg må begrense meg når det gjelder Egypt. Jeg valgte derfor å avgrense søket mitt til en periode i oldtidens Egypt med mange funn, nemlig «Det nye riket» som regnes fra det 18.-20. dynasti. Viktoriatiden dreier seg i hovedsak om perioden hvor dronning Victoria regjerte i Storbritannia fra 1837 til 1901. Jeg vil derfor holde hovedfokuset mitt her, med noen tradisjoner som varte utover denne perioden.

Når det kommer til begrepet tradisjon, så er dette vidt, med mange ulike definisjoner og mange diskusjoner rundt dette temaet. Når jeg i denne avhandlingen snakker om tradisjoner, så mener jeg ritualer, klesmote, skikker og kunst som gikk i arv i generasjoner, eller som ble gjort på en spesiell måte gjennom mange år.

Med tanke på smykkene er jeg også nødt til å gjøre noen avgrensninger. Her begrenset jeg meg til seks smykker til sammen, hvor det skulle være tre stykker inspirert av oldtidens Egypt og tre stykker inspirert av viktoriatiden.

3.0 Metode og praktisk tilnærming

I min metodetilnærming ønsket jeg å ha en historisk litteraturstudie innenfor et avgrenset tema for min teoretiske del. I min praktiske del tok jeg for meg metodisk utprøving gjennom formale forsøk. I hele perioden har jeg jobbet parallelt med det praktiske og teoretiske for å få best utbytte av det jeg lærte underveis.

Litteraturstudie

Denne teoretiske delen består av en litteraturstudie hvor jeg først prøvde å «finne nåla i høystakken». Da jeg etter hvert oppdaget at jeg fant mye av det samme og lite ny informasjon, bestemte jeg meg for å utvide søket. Jeg leste meg opp på alt jeg klarte å finne av ny informasjon, skrev det ned ettersom jeg kom over det og silte deretter ut det som kom til å være relevant for min avhandling og skapende arbeid. Som en del av min litteraturstudie vil jeg også lage analyse av objekter brukt i død og sorgsammenheng i tillegg til en oversikt over gravsymboler brukt i Norge.

Praktisk tilnærming

Min praktiske tilnærming er basert på litteraturstudien jeg utførte underveis, deretter gikk jeg over til en ideutviklingsfase som gradvis ble til en kolleksjon med endelige produkter ved hjelp av skisser, utprøvinger og modeller. Jeg hadde først en metodisk utprøvsperiode, hvor jeg deretter gikk over til eget skapende arbeid med utvikling av egne uttrykk og helt til slutt en formalestetisk analyse og refleksjon rundt sluttproduktene.

Kobling mellom teori og praksis

I min avhandling laget min litteraturstudie grunnlaget for hvordan jeg tilnærmet meg praktisk. Jeg brukte det jeg lærte om tradisjoner og objekter som byggestein og verktøy for det utøvende arbeidet. Mens jeg leste meg opp, tok jeg i bruk det jeg lærte og startet på ideprosessen med skisser. Om jeg ikke hadde visst hvor tradisjonene kom fra, eller hvorfor de fantes så hadde jeg ikke hatt den samme forståelsen som hjalp min inspirasjon i den praktiske delen. Litteraturstudien la derfor grunnlaget for ideene jeg hadde til smykker i den praktiske delen.

4.0 Historikk

Under dette kapitlet gir jeg en kort gjennomgang av de to kulturene jeg valgte som mitt utgangspunkt før jeg går nærmere inn på likheter og ulikheter under en sammenligning opp mot europeiske tradisjoner. Jeg valgte meg ut disse to kulturene fordi dette er to områder og epoker hvor det er funnet mange objekter knyttet til gravritualer og sorg, og så har de to til sammen et bredt spekter av tradisjoner og ritualer. Dette er derfor to kulturer som har brukt død og sorg tydelig og dermed perfekte for mitt mål om mer åpenhet rundt død.

4.1 Det nye riket - oldtidens Egypt

Man antar at de første tegnene til denne sivilisasjonen var omtrent 3300-3500 år før vår tidsregning. Det første dynasti var fra ca. 3100 f.Kr. til det 30. dynasti som varte til ca. 332 f.Kr. Disse dynastiene er delt inn etter hvilke familier og faraoer som regjerte.

Når vi nå snakker om egypternes håndtering av døden, så er det noe ganske annet enn hvordan vi gjør det i Norge i dag. For dem var døden nemlig ikke en avslutning, men heller en overgang til en annen type virkelighet. Deres ritualer og tradisjoner er dermed skapt med hensikt om å fortsette inn i et annet liv.

Egypternes Book of the Dead la grunnlaget for døds- og sorgritualene i oldtidens Egypt. The Book of the Dead er ikke en bok i det hele tatt, men en papyrusrull som var bakgrunnen for egypternes tro og ritualer om etterlivet. Ifølge John Taylor så kan disse rullene beskrives mer som et betryggende kart for livet etter døden. De fungerer derfor som beskyttelse og hjelpemidler med magiske formler, som skulle hjelpe den avdøde med å komme til «The Field of Reeds» hvor man skulle leve i lykke i all evighet.²

For å kunne leve i en slik lykke i livet etter døden trengte man ofte å ha med seg en del ting, nemlig gravgods. Mye av det vi i dag vet om oldtidens Egypt er på grunn av gravfunnene. Faraer ble gravlagt i gravkamre som viste den statusen de hadde mens de levde. Derfor var det

² (Thorpe, 2010)

gjernede velstående og mektige som fikk graven sin fylt med håndlagde objekter i gull og sølv, statuer, kister, stoler, smykker og klær. Graven til Tutankhamon er et godt eksempel på en slik grav. De fattige derimot kunne få gravgods bestående av sin favorittmat ³ Noe av det man fant blant gravgodset var amuletter i form av skarabeer, disse hadde ofte inskripsjoner fra The Book of the Dead som dermed skulle hjelpe den avdøde inn i etterlivet. Et eksempel på det er skarabeer med formel 30B, disse ble kalt hjerteskarabeer og hadde som oppgave å passe på hjertet for at det ikke skulle ha innvendinger under seremonien ved veiingen av hjertet. Andre objekter man kunne finne blant gravgodset var shabti-figurer, kanopiske krukker og bokser. Shabti-figurer er menneske eller faraolignende figurer som skulle fungere som tjenere eller hjelpere da man kom til «The Field of Reeds».

Men selv om egypterne hadde en slik tro, hadde de også noen få sorgtradisjoner, både for mennesker og kjæledyr. De hadde for eksempel egne sorgritualer for katter. Når en families katt døde, barberte de øyebrynene for å vise sorg, når øyebrynene grodde ut igjen, skulle sorgperioden være over. På denne tiden ble katter ansett for å være hellige, eksempelvis hadde de en gudinne ved navn Bast med kattedhode. Det finnes også mange eksempler på katter som har blitt mumifisert og gravlagt med mus, melk og andre ting de ville trenge i livet etter døden. Selv det å skade eller drepe en katt kunne straffes med døden.⁴ For mennesker hadde man profesjonelle sørgere, disse kunne gjerne hyle, gråte, rive klærne og rive av seg hår. Som oftest var disse kvinner, selv om det hendte menn også hadde denne rollen. ⁵

Når noen døde, ble det utført en mumifisering for å bevare kroppen til avdøde og dermed forhindre forråtningen. Mumifiseringsprosessen varierte i forhold til tidsperiode og hvilken rang du hadde i samfunnet. Mumifiseringen var en krevende prosess som kunne vare i opptil 70 dager hvor alle kroppens organer, bortsett fra hjertet, ble fjernet. Egypterne trodde at hjertet var senteret til all intelligens og følelser, og at personen dermed kom til å trenge dette i sitt nye liv. De ulike organene ble lagt i kanopiske krukker før kroppen ble surret i tørklær av lin og lagt i en sarkofag, ikledt en dødsmaske i noen tilfeller. En av verdens kanskje mest kjente

³ (Mark, 2017)

⁴ (Valjak, 2017)

⁵ (Martín, 2013)

dødsmasker, som også har blitt et symbol på oldtidens Egypt er Tutankhamons dødsmaske. Denne masken ble funnet i den innerste kisten og er laget av gull med emalje og halvedelste ner.

«The back of the mask is covered with Spell 151b from the Book of the Dead, which the Egyptians used as a road map for the afterlife. This particular spell protects the various limbs of Tutankhamun as he moves into the underworld.»⁶

Denne masken hadde altså som formål å beskytte Tutankhamon på reisen inn mot livet etter døden. Tutankhamon er blant de mest kjente faraoene i vår tid, dette mye på grunn av Howard Carters fantastiske gravfunn i Kongens dal. Sammen med alt gravgodset som var her, er dødsmasken og sarkofagene det som har markert seg best i vår tid som et av selve symbolene på Egypt. I gravkammeret ser man de tre sarkofagene formet som mennesket og malt i likhet med Tutankhamon. Utsiden er forgyldt med flere guder gravert inn i sarkofagen. Den malte sarkofagen gjorde at den avdøde fikk et ansikt i livet etter døden.



Figur 1: Tutankhamon sarkofager. Foto: Theodor Oskar Krath⁷

⁶ (Cummins, udatert)

⁷ (Parkes, 2017)



*Figur 2: Box of an Anthropoid Coffin*⁸

I det nye riket ble det bygget flere templer til ære for faraoer. Et av disse er The Great Temple of Ramses ii. Tempelet består av to deler, det store tempelet og det lille. På utsiden av dette tempelet ser du fire gigantiske statuer av faraoen Ramses ii, sannsynligvis satt der som en advarsel på hans styrke og makt. Under ser du den 30 meter høye steininngangen til tempelet. På utsiden er det også flere statuer av hans favoritt kone og -barn. Taket er dekorert med gribber som et symbol på beskyttelsesguden Nekhbet.⁹



Figur 3: Temple of Ramses ii Foto: Dan Breckwoldt Shutterstock

4.2 En dronning i sorg - viktoria tiden

Når vi snakker om viktoria tiden, snakker vi om perioden fra 1837 til 1901 hvor dronning Viktoria regjerte. Å sørge åpent ble en framtreende del av denne tidsperioden med dronning Victorias sørgeperiode som varte i nesten 40 år. Hun satte mye av standarden for blant annet

⁸ («Box of an Anthropoid coffin», 2018)

⁹ («Great temple of Ramses II», 2017)

kleskodene på denne tida. Det var ikke bare det at man sørget som ble framtrødende for denne perioden, men måten å sørge på.¹⁰ Når man mistet noen som stod en nær, brukte man gjerne sørgesmykker, sorte sørgekler og slør, i tillegg til at man gjerne tok bilde av avdøde for å ha som et minne.

Når et kjært medlem av familien døde, var det ikke uvanlig å benytte anledningen til å ta bilde av liket. I vår tid blir denne tradisjonen sett på som både bisarr og morbid, men bakgrunnen gir en viss forståelse og sympati for de sørgende i viktoria-tiden; fotografier kostet mye på den tiden og når et familiemedlem døde hadde man ofte ingen bilder av dem, en utvei kunne derfor være å ta bilde av avdøde. Noen av disse bildene var ikke særlig pyntet, men etter hvert ble det vanligere å pynte ved å for eksempel stille håret på avdøde. Man pyntet ofte også rundt liket, gjerne med symbolske gjenstander.¹¹

Selve gravleggingen var også en svært viktig del, med flere ulike ritualer og tradisjoner. Det er mange aspekter ved den viktoriaanske begravelsen som skiller seg fra hvordan vi gjør det i Norge i dag. For eksempel så hadde de i likhet med oldtidens Egypt, profesjonelle sørgende eller gråtekoner. I tillegg til gråtekoner, fantes det også «funeral mutes» som i motsetning til gråtekoner var som navnet tilsier, helt stille. Disse var som oftest voksne menn iført sort fra topp til tå holdende en stav. Deres oppgave var å stå våkenatt utenfor døren til den avdøde og deretter ledsage kisten. Skikken med såkalte «funeral mutes» var veldig vanlig fra 1700-tallet og tok slutt rundt 1880-1890.

På denne tiden var mange også redd for å bli begravd levende, noe som ikke var helt uvanlig. Dermed ble det funnet opp såkalte «safety coffins» som hadde en mekanisme slik at om man ble begravd levende, kunne man dra i en snor som dermed ringte i en bjelle på gravstenen. En annen løsning ville være å ha gift med i graven slik at man kunne sikre en rask og sikker død.¹²

¹⁰(Okeeffe, 2015)

¹¹ (Little, 2018)

¹² (Mendoza, 2018)

Når det gjelder klærne, så hadde det mye å si om du var mann eller kvinne for hvor lenge man skulle sørge, kvinnenes sorgprosess varte mye lenger og antrekket var mye mer overdådig. Noe av det mest fremtredende med viktoriatidens måte å sørge på var kvinnenes store sorte kjoler, med tilbehør som hansker, hatt, vifte, paraply, slør og selvfølgelig sørgesmykker.



*Figur 4: Mourning ensemble 1870-72*¹³



Figur 5: Mourning dress ca 1845

Motebladene hadde stor innflytelse på sørgemoten på den tiden og tilbød guider og hjelp til riktig antrekk for sorgprosessen. Det var også egne butikken som utelukkende solgte sorgantrekk og tilbehør. Dersom pengene ikke strakk til, var det vanlig å farge klær man allerede hadde.¹⁴

Smykkene var også en del av antrekket, så her var det egne sørgesmykker. Dette var smykker som under denne tidsperioden var laget for å vise sorg over tapet av noen man stod nær. Disse smykkene kunne inneholde initialer, hår, bilde, setninger, hodeskaller, Whitby Jet osv. Som Jeanne Bell skriver i sin bok "Collectors's Encyclopedia of Hairwork Jewelry" så knyttes røttene til hårsmykketradisjonen så langt tilbake som til 1500-tallet da Memento Mori-smykker var populære. Disse smykkene tok i bruk hodeskaller, ben, kister ol. og var ment å minne deg

¹³ («Mourning ensemble», 2018)

¹⁴ («Mourning dress», 2018)

på døden, noe ulikt søragesmykker som skulle minnes den døde.¹⁵ Hår ble brukt på veldig mange forskjellige måter. Det kunne være forma som et bilde, skjult inni medaljong eller hemmelig rom, fletta som dekor, fletta som konstruksjon eller enkelt vises som en hårløkk innenfor glass. Som nevnt så var det aller vanligst å bruke sorte smykker da dette var et tydelig symbol på sorg. Whitby Jet er av de materialene som ble mest brukt, men også materialer som onyx, emalje, vulkanitt, French Jet (sort glass), guttaperka og Berlin Iron (støpejern).¹⁶

4.3 Oppsummering og sammenligning

De to kulturene som er mitt utgangspunkt har først og fremst mange ulikheter. Dersom man graver dypere, ser man noen likheter som jeg vil komme nærmere inn på lenger ut i kapitlet. Det vil nå være naturlig for meg å sammenligne tradisjonene jeg nå har undersøkt, opp mot det jeg er vant til i Norge i tillegg til noen likheter i Europa. Man kan for eksempel se tydelige likhetstrekk fra gravritualer i oldtidens Egypt til vikingtiden. I vikingtiden ble den avdøde nemlig også begravd med tanke på reisen inn i dødsriket med eiendeler, redskap og annet de ville få bruk for. På bildet under ser du en illustrasjon av en rekonstruert kvinegrav fra vikingtiden hvor den avdøde ble begravd med smykker, verktøy og et hestehode som antagelig har vært brukt til ofring.¹⁷



Figur 6: Kvinnegrav på Gulli i Vestfold. Illustrasjon: Arkikon¹⁸

¹⁵(Bell, 1998, s. 8)

¹⁶ (Segal, 2019)

¹⁷ (Pedersen & Sigurdsson, 2015)

¹⁸ (Pedersen & Sigurdsson, 2015)

Både i vikingtiden og oldtidens Egypt har viktige personer blitt begravd med et viktig fremkomstmiddel. Hvor Tutankhamon i sin tid hadde hestevogn blant sitt gravgods, har flere vikinger blitt funnet med vikingskip i gravene sine. Også gravgods har man funnet en del av fra vikingtiden. Disse kunne inneholde alt fra skip og smykker til verktøy og våpen. ¹⁹

Mumifisering har funnet sted i tusenvis av år og i mange ulike kulturer. Her finnes det to typer mumifisering: naturlig mumifisering og mumifisering utført av mennesker. Et eksempel på naturlig mumifisering er det som blir regnet som Europas eldste mumie, nemlig Ötzi som ble funnet ved den italienske-østeriske grensen. Naturlige mumier er også funnet i Danmark. Kunstig mumifisering har derimot ikke vært vanlig i Europa, men noen steder i Sør-Amerika og Afrika. ²⁰

Profesjonelle sørgere har fantes til nesten alle tider i utallige land og kulturer. Det finnes flere kulturer som ennå har gråtekoner eller profesjonelle sørgende slik som i oldtidens Egypt. Selv om dette absolutt var mye vanligere før, så finnes denne skikken blant annet ennå i Mani i Hellas og Sør-Italia med flere. Gråtekoner var også vanlig i Norge fram til 1800-tallet. Disse var gjerne eldre kvinner som fikk betalt for å gråte og hulke da nær familie gjerne ikke skulle det, i frykt for å gjøre den avdøde skadelidende. Den døde kunne dermed komme tilbake som et jamrende gjenferd.²¹ I England er det enda et marked for profesjonelle sørgende, hvor man enkelt og diskret kan leie disse via nett eller telefon. Her kan man selv velge hvor involvert disse sørgende skal være. ²² I Irland var dette også en tradisjon helt opp til 50-tallet, men i stedet for gråtekoner eller sørgende ble disse kalt for Keeners. ²³

Norske tradisjoner knyttet til død har flest likhetstrekk med viktortiden. Det er vanlig også her i landet å bruke sort som tegn på sorg, vanligvis ikke utover begravelsen. Selve gravleggingen er også ganske lik, med unntak av «funeral mates», gråtekoner og «safety

¹⁹ (Røvik, Solberg, & Bandlien, 2019)

²⁰ (Bettum, 2018)

²¹ (Brandsø, 2016)

²² («Rent a mourner for a funeral», 2019)

²³ («How the keening tradition died out at Irish funerals», 2016)

coffins». Både kistene og gravsteinene har store likhetstrekk til viktariatiden. Vi har derimot langt å gå før vi viser sorg like åpent som det de gjorde da.

Her har vi to kulturelle motpoler. oldtidens Egypt I det nordøstlige Afrika omkring år 3000 f.Kr. og Storbritannia fra 1837 til 1901. Selv om dette er kulturer med store forskjeller, så har jeg også funnet fram til noen fellestrekk. Noe av det mest grunnleggende er at begge har ritualer og tradisjoner knyttet til sorg: Hvor de i viktariatiden hadde opptil flere ritualer knyttet til sorg, så hadde egypterne bare profesjonelle sørgere.

Også noe så enkelt som kister fantes i begge kulturer, det sier noe om hvor gammel denne tradisjonen er. Dermed er også selve gravleggingen noe disse kulturene har felles. Her stopper mange av likhetene da selve markeringen av gravene er så ulik. I Egypt var gravene ofte ikke markert i det hele tatt da gravrøving var en realitet. På en annen side så har vi viktariatiden hvor man som oftest markerte graven med en utsmykket gravstein.



Figur 7: Frogmore mausoleum ²⁴ Figur 8: Mortuary temple of Hatshepsut Foto: Brian Cohen

Dronning Victoria og Oldtidens Egypt faraoer har flere likhetstrekk når det kommer til deres hvilested. Ta for eksempel Hatshepsut og Ramses II, dette er begge faraoer som fikk laget sine egne byggverk til ære for seg. Noen av de viktige gravene derimot ble som kjent markert med pyramider og templer og kan sammenlignes med Storbritannia hvor flere kongelige ble begravet i mausoleum som fortsatt praktiseres flere steder i Europa, blant annet Norge.

²⁴ («The Royal Mausoleum at Frogmore», udatert)



Figur 9: Inside Frogmore Mausoleum *Figur 10: Gravegoods, Tutankhamun*²⁵

En av de største fellesnevnerne som du ser på bildet under, er kister og sarkofager. I viktoria-tiden hadde de kongelige store pompøse sarkofager, mens folk flest hadde kister. Noe av det samme gjaldt for oldtidens Egypt, selv om faraoer kunne ha både kister og sarkofager, hadde folk flest som oftest ingen av delene.²⁶ Her ser du en sammenligning av Prins Albert og Dronning Victorias sarkofag laget av granitt til venstre²⁷ og 4 av Tutankhamon sine sarkofager og kister laget av tre og gull med flere halvedelstener.²⁸



Figur 11: Albert & Victoria Sarcophagus *Figur 12: Tutankhamon Sarcophagus*

Selv om bruken og uttrykket var vidt forskjellig, så har disse kulturene begge tatt i bruk dødsmasker. Hvor disse maskene i Viktoria-tiden ble laget som et minne for de gjenlevende, hadde disse i Egypt en symbolsk verdi innenfor deres tro.

Når jeg nå skal nevne forskjellene, så er det først og fremst disse som kom tydeligst fram da jeg undersøkte de to kulturene. En av de tydeligste forskjellene er det kunstneriske uttrykket viktoria-tiden og oldtidens Egypt hadde. Selv fargene som for dem symboliserte død var vidt forskjellig. Hvor viktoria-tiden var kledd fra topp til tå i sort, var gull det helt fremtredende i

²⁵ (Mark, 2017)

²⁶ (Dunlap, 2013)

²⁷ (Timms, 2018)

²⁸ (Cummins, udatert)

Egypt, med profesjonelle sørgere i lyseblå kjoler. I Egypt har man også funnet mange gravmalerier og kister fulle av farger.

En av de aller største forskjellene handler om bakgrunnen for deres ritualer. Hvor mange av Egypts ritualer handlet om å forberede den avdøde på livet etter døden, handlet mange av ritualene i Storbritannia om de etterlatte og deres sorgprosess. Her kan tro være den essensielle forskjellen som gjør ritualene så ulike.

4.4 Tidligere arbeid innen området

Under dette kapitlet vil jeg vise til andre smykkekunstnere som har latt seg inspirere av sorg og/eller dødstradisjoner fra viktoria-tiden eller oldtidens Egypt.

Jacqueline Cullen:

Hun har flere kolleksjoner med geometriske former med gulldetaljer og sorte diamanter som dekor på den sorte overflaten til materialet hun bruker; Whitby Jet. Fellesnevneren for alle hennes smykker er de geometriske formene, gull og diamantdekoren og i hovedsak

«With diverse inspiration ranging from the clean structural lines of minimalist architecture to a placid sky ripped open by a slash of lightening, Jacqueline Cullen's darkly sensual contemporary Whitby jet jewellery seduces with its luxurious cascades of diamonds flowing from hand carved fissures or glittering diamond coated panels that highlight the drama found between light and shade. »

29

²⁹ («Diverse inspiration - iconic design», 2017)



Figur 13: Atomic mini multi cascade earrings



Figur 14: Double-sided whitby jet pyramid earrings

Krystal Ragan



Figur 15: Urne armbånd i bevegelse. Foto: Krystal Ragan



Figur 16: Stille urne armbånd. Foto: Krystal Ragan

Krystal Ragan er en smykkekunstner og student som har laget dette urnearmbåndet med den hensikt å putte et kjæledyrs eller familiemedlems aske i, og dermed spre asken gjennom huller i armbåndet. Dette smykket er i likhet med mitt arbeid inspirert av «The Order of the Good Death» som startet «Death Positivity». Ragan skriver selv om armbåndet:

«It is intended to be carefully filled with human or pet remains and be placed on the body. Once on it cannot be removed without the loss of remains. The wearer decides with their movement how much or how little of the remains are scattered. How would you decide to hold

*on or to let get? Would you be still? Would you scatter them little by little throughout the day?
Would you swing your arms in a ceremonial dance? »*

Anna Schwamborn



Figur 17: Mourning necklace



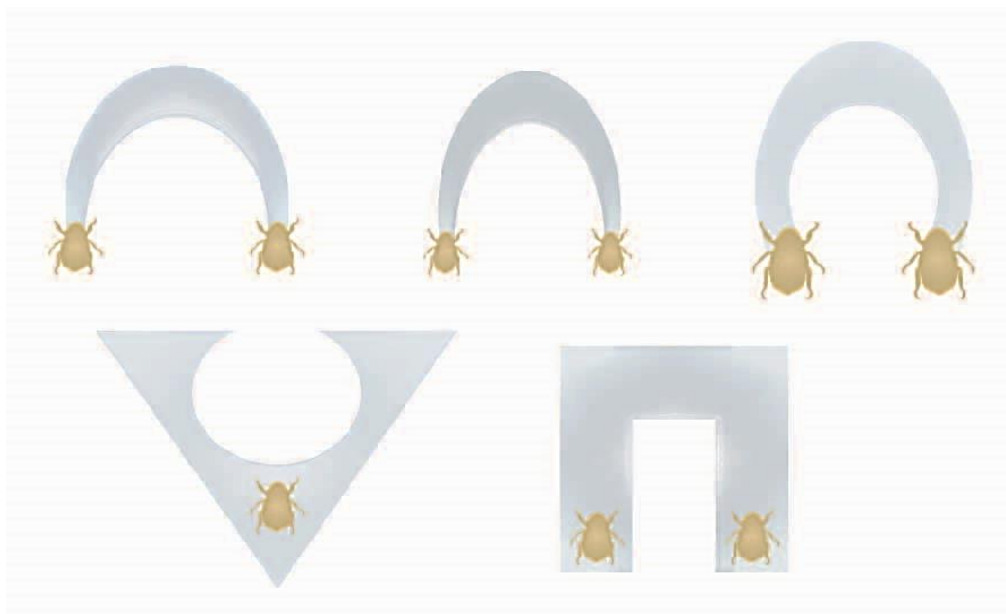
Figur 18: Mourning rosary

Anna Schwamborn er en motedesigner som tidligere har laget disse sørgesmykkene hvor hun i tradisjonen tro har tatt i bruk hår i sine smykker. Selv om hun er tydelig inspirert av viktoriatiden, så er smykkene moderne og ikke noe man nødvendigvis ville sett for rundt 100-200 år siden.

5.0 Ideutvikling

Det praktiske arbeidet startet med en ideutviklingsperiode hvor jeg samtidig leste meg opp om både viktariatiden og oldtidens Egypt for å få ideer og inspirasjon. Her startet jeg ideutviklingen med skisser, hvor noen av disse førte til utprøvinger som skulle teste ut det praktiske aspektet ved ideene mine. Etter en stund med skisser og ideer valgte jeg å lage smykkemodeller ut fra noen av smykkene jeg kunne tenke meg å ha som endelig produkt. Dette gjorde jeg for å teste ut hvordan materialer som stein, leire, blonder og hår ville være å jobbe med. Jeg likte veldig godt å jobbe med de ulike materialene, og spesielt likte jeg uttrykket som disse ulike materialkontrastene ga. Ved hjelp av modellene kom jeg frem til hvilke endringer som burde gjøres når jeg skulle starte på de endelige smykkene. Det ble veldig mange skisser og utprøvinger underveis og mange av disse finnes derfor under «vedlegg».

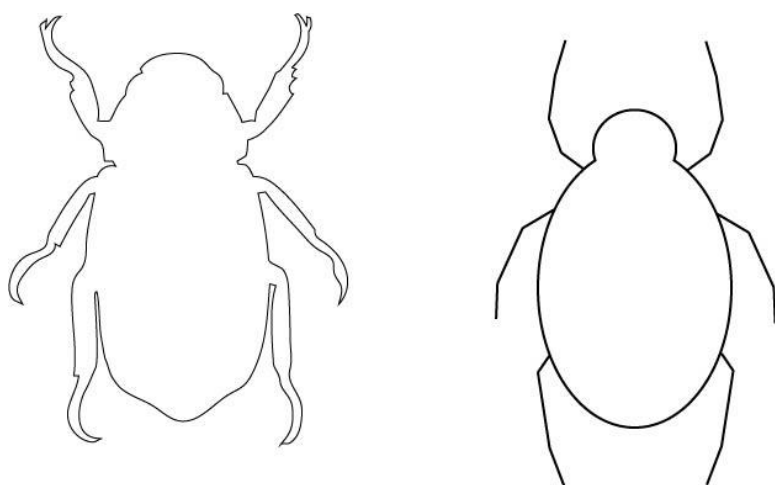
Skarabe-smykke



Figur 19: Illustrator, scarab pleksi halskjedet

Jeg arbeidet også en del i Illustrator for å lage maler jeg kunne følge under saging og siselering, i tillegg til at det var et godt verktøy som hjalp meg med form og komposisjonsutprøvinger. Det var først etter å ha jobbet med materialet, at jeg gikk fra formen øverst til høyre til den nederst til høyre. Formen nederst til høyre ga en større formkontrast både i forhold til kropp og biller, i tillegg til at den var mulig å utføre praktisk i motsetning formene på den øverste raden.

Da jeg først startet arbeidet med skarabe-smykket hadde jeg planer om å ha en rund klave av pleksiglass. Etter hvert som jeg jobbet i Illustrator og praktisk kom jeg fram til en firkantet form da denne var lettere å bøye, men også fordi denne formen har noen likheter med Tutankhamon sin dødsmaske. Det var de praktiske utprøvingene og det endelige arbeidet som til slutt gjorde det helt tydelig for meg at jeg ikke kunne bruke denne formen i pleksiglass. Da jeg nesten var ferdig med smykket og endelig hadde fått til en fin bøy og form på klaven, så knakk den. Jeg valgte derfor å kun ha pleksiglass i endene hvor billene skulle være slik at jeg ikke kom til å bruke mye tid på og eventuelt ødelegge en til.



Figur 20: Direkte omriss av skarabe og stilisert skarabe

Sarkofag-ring



Figur 21: Ringmodell sarkofag Figur 22: Dobbel sarkofag modell

Det var etter å ha laget den siste doble sarkofagringen at jeg kom fram til hvordan den endelige ringen skulle se ut. Jeg valgte å ha dobbel ring da sarkofagen kom mer til sin rett når den fikk strekke seg utover hele ringen og i tillegg fikk en jevn opphøyning. Endringen jeg gjorde av denne ringen var at jeg i stedet valgte noe tykkere halvrund tråd som ringbånd i stedet for to ringer. Jeg erfarte også her at jeg trengte en form for lakk som ville bevare leira og gjøre slik at den tålte vann.

Kalksteinring



Figur 23: Hieroglyf armbånd



Figur 24: Pleksi og kalkstein ring

Jeg gikk bort fra den høye flate kalksteinen fordi jeg ønsket en ring som ikke tok for mye plass på kroppen, og som gjorde for mye ut av seg. For å få med symbolikken til kalksteinen, valgte jeg å kombinere hieroglyf armbåndet med kalkstein. Kalkstein ble mye brukt til sarkofager, og det var dette jeg ønsket å illustrere da jeg i stedet valgte å bruke mumien/hieroglyfen som dekor på en flatt kalkstein.

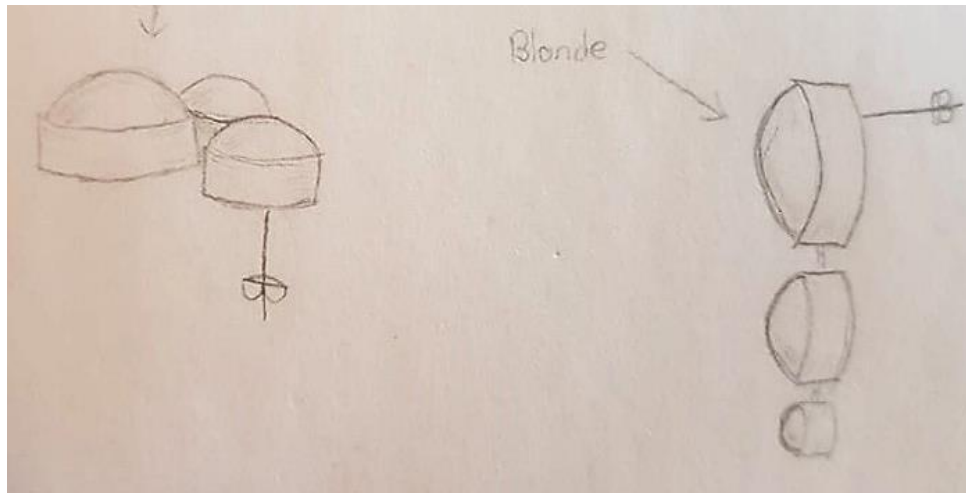
Nattsvermer-armbånd



Figur 25: Test av form til armbånd

I det siste smykket jeg laget, ønsket jeg å bruke symbolikk fra viktariatiden sammen med pleksiglass. Dette for å ha en rød tråd gjennom kolleksjonen og fordi plastikk representerer nåtiden i dette smykket. Jeg startet med at jeg ønsket å ha en form som jeg kopierte i ulike materialer for at disse skulle bevege seg rundt armen. Deretter gikk jeg igjennom listen med symboler jeg hadde fra viktariatiden for så å komme fram til hvilket som ville passe best i en slik kontekst. Møllen var det symbolet som spredte seg best utover armingen og derfor det jeg tenkte ville være best egnet.

Blondeøredobber



Figur 26: Skisser av blondeøredobber



Figur 27: Ring med blonde



Figur 28: Ring med dobbel blonde

Ut fra den første modellen gjorde jeg kanten noe lavere slik at blondeskjåpelen skulle komme bedre fram. Til den andre modellen la jeg til en mindre del slik at smykket skulle ha flere kontraster og former. Her så jeg at det ble litt lite og enkelt med bare to deler, og i stedet for å legge til en tredje del så bestemte jeg meg for å gjøre ringen om til øredobber ved å ha enda en størrelse og med bevegelige deler.

Hår-øredebber

Jeg hadde mange ideer og måter jeg ønsket å bruke hår på, men både tid og lengden på håret jeg hadde tilgjengelig satte noen begrensninger for smykket jeg aller helst ønsket å lage, nemlig øreringene med flettet hår.



Figur 29: Enkel hår ring



Figur 30: Halskjede med hår

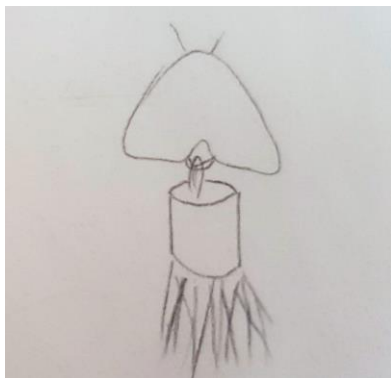


Figur 31: Ring med hår og bokstav

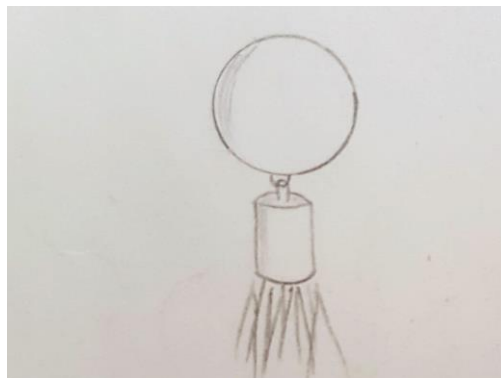


Figur 32: Ørering med flettet hår

Jeg oppdaget etter hvert at tiden ikke strakk til og bestemte meg derfor for et smykke uten mange usikkerheter og elementer som potensielt kunne sluke tid. Under ser man de to siste skissene før jeg gikk videre til utprøvinger av emalje og smykkedelene.



Figur 33: Skisse. Hårøredebbe med møll



Figur 34: Skisse endelig hårøredebbe

6.0 Praktisk arbeid

Under dette kapitlet vil jeg gå nærmere inn på hvordan jeg gikk frem i prosessen med å lage smykkene. Her vil du se alt fra skisse og modeller i ideutviklingsstadiet til gjennomføring av endelige produkter. Jeg vil først fortelle litt om hvilke krav jeg har til smykkene når jeg nå skal begi meg ut på det praktiske. Mot slutten av denne avhandlingen vil jeg deretter vurdere smykkene ut ifra kravspesifikasjonene.

6.1 Kravspesifikasjoner

Det var mine registreringer av smykker og objekter som var bakgrunnen for utforming av mine egne produkter. Her lærte jeg mye om hvilken symbolikk som var vanlig samt farger og materialer. Ved å se hva som er gjort tidligere fikk jeg dermed noen klarere tanker om hva som kjennetegner deres uttrykk og hvordan jeg kan gjøre det annerledes for å ta i bruk tradisjonene i et nytt uttrykk.

Hovedmålet for mine smykker har hele tiden vært at dette skal være smykker som skal kunne brukes i nåtidens sorgsituasjoner. Det har derfor vært viktig for meg å ta i bruk tradisjonene og sette dem inn i en sammenheng som passer det moderne mennesket. Med smykkekolleksjonen har det også vært viktig for meg å skape variasjon i form og størrelse for at smykkene skal kunne passe for ulike personligheter. Jeg ønsker også at smykkene skal ha et budskap eller symbolikk ved seg, noen tydeligere enn andre.

6.2 Inspirasjon

Under dette kapitlet ønsker jeg å vise nærmere hvilke objekter jeg har valgt som mitt inspirasjonsmateriale for smykker. Dette gjør jeg for at leseren lettere skal kunne se hvilke vurderinger som er gjort fra ide til ferdig produkt, og hvordan jeg har tenkt i ideutviklingen. Her vil man se bilder eller illustrasjoner av de originale gjenstandene og hvordan jeg har tenkt for å bruke disse i mine produkter. Jeg har latt meg inspirere spesielt av materialbruken i mitt kildemateriale. Det er mange objekter som har vært inspirasjon for ett smykke. Flere objekter har tatt i bruk materialene, formelementene og fargene, jeg plukket derfor ut noen som eksempler.

Skarabe-klave



Figur 35: Skarabe amulett ³⁰ Figur 36: Hatnefer begravelsesmaske³¹

Både skarabeformen til denne amuletten og gullfargen har inspirert min skarabe-klave. Formen på håret/kronen til høyre har inspirert formen på selve klaven.

Sarkofag-ring



Figur 37: Shabti-figur i leire ³² Figur 38: "Funerary cone" ³³

Shabti-figurer laget av leire som den til venstre inspirerte materialbruken, mens formen ble noe mer forenklet, i likhet med Tutankhamon sine sarkofager (Figur 12, side 21). Også «funerary cones» som du ser på bildet til høyre ble laget av leire.

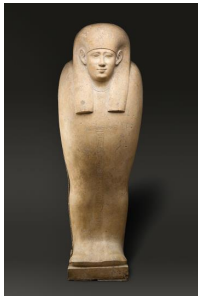
³⁰ («Heart Scarab of Hatnefer, ca. 1492–1473 B.C.», udatert)

³¹ («Funerary mask of Hatnefer, ca. 1492–1473 B.C.», udatert)

³² («Shabti, ca. 1279–1213 B.C.», udatert)

³³ («Funerary Cone of Djehutynefer, ca. 1550–1352 B.C.», udatert)

Kalksteinring



*Figur 39: Sarkofag i kalkstein*³⁴ *Figur 40: Hieroglyf for død*

Sarkofagen til venstre er bare et eksempel på objekter fra oldtidens Egypt som tar i bruk kalkstein. Illustrasjonen til høyre er malen jeg brukte til mumien som dekor på siden. Denne er tatt fra hieroglyfen for død.

Nattsvermer-armbånd



*Figur 41: Sørgesmykke med møll*³⁵ *Figur 42: To møll i anheng*³⁶

Det var slike møllsmykker som inspirerte formen til dette armbåndet, mens den sorte fargen er tatt fra onyxen som er materialet til det venstre smykket.

³⁴ («Sarcophagus of Djedhor, 200–150 B.C.», udatert)

³⁵ («Striped Agate Carved Moth Locket Pendant in 15kt», udatert)

³⁶ («'Moth' Pendant, ca. 1900», udatert)

Blondeøredobber



Figur 43: Mourning cape ³⁷



Figur 44: Mourning collar ³⁸

Her er to eksempler på hvordan sort blondelignende materialet ble brukt for å bære sorg i viktoriaiden.

Hårøredobber



Figur 45: Hårmedaljong ³⁹



Figur 46: Dronning Victoria sørgering ⁴⁰

Hår har blitt brukt i uendelig mange smykker og på veldig mange forskjellige måter. Det var veldig vanlig å flette eller forme håret som ulike objekter eller dekor. Ovenfor til venstre er et smykke som har tatt i bruk hår, mens til høyre ser du en emaljert sørgering. Begge smykkene er laget av gull, noe som inspirerte mitt fargevalg sammen med den sorte emaljen.

³⁷ («Mourning cape, 1895–1900», udatert)

³⁸ (Fortune, 2012)

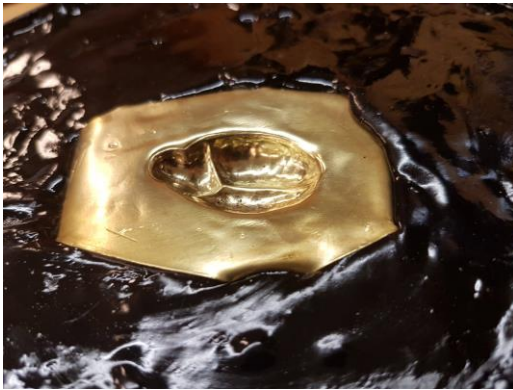
³⁹ («Family hairwork locket, c. 1830», 2013)

⁴⁰ («Victoria's Photographic Mourning Ring for Albert, 1861», 2015)

6.3 Fremgangsmåte

Skarabe-klave

Etter malen jeg laget i Illustrator siselert jeg først en bille i messing som jeg deretter saget ut og filte til kanten og slipte overflaten. Da bille nummer to var ferdig så endte jeg opp med å like denne bedre da den var fyldigere og hadde mer volum. Jeg laget derfor en til som den og saget disse ut for så å slipe og polere overflaten. Jeg loddet fast en stump med 4mm messingtråd som jeg tilpasset til platen for så å lime hele billen i hullet jeg målte og boret i klaven.



Figur 47: Siselering av bille



Figur 48: Ferdig siselert, klar for sliping

Gjennom alle utprøvinger og modeller kom jeg til slutt fram til en mal på smykke med halsåpning på 17 cm og lengde på 34 cm. Etter å ha funnet passende mal og riktig akrylplast med en tykkelse på 4 mm markerte jeg opp, sagde ut og filte kantene på pleksiglasset. Her måtte jeg gjøre mange utprøvinger for å få en rund og fin bøy uten merker og bobler. Da jeg til slutt klarte dette smeltet jeg spor ved å varme opp en loddetang og gni den inntil kantene hvor jeg ville ha en messingkant.



Figur 49: Ferdige biller



Figur 50: Lodding av pleksirammen

Da jeg mot slutten skulle polere pleksiklaven før jeg limte delene sammen, så knakk pleksiglasset. Jeg hadde måttet lage mange klaver før jeg klarte å få en som ble bra, og bestemte

meg derfor for at jeg ikke hadde tid til å lage en ny da den fort også kunne knekke. Derfor kuttet jeg av nedre delen på klaven som knakk, og bestemte meg for bare å ha pleksiglass der hvor billene skulle være. Jeg målte til slutt opp slik at billene satt i midten, boret hull og limte disse fast før jeg helt til slutt limte fast platene i rammen.

Sarkofag-ring

Etter de første modellene hadde jeg en klarere ide over hvordan jeg ville ha de endelige smykkene. Jeg startet derfor med den doble sarkofagringen. Her laget jeg først en del leirefigurer med litt variasjon, noen med ståltråd inni og noen uten. Alle ble lakkert med klar matt leirelakk for bedre holdbarhet i forhold til vann hvor jeg deretter valgte ut den jeg synes passet best på en dobbel ring. Til ringskinna valgte jeg meg til forskjell fra modellen, å ha en tykkere halvrund trå i sølv som jeg deretter forgyller.



Figur 51: Loddet to enkle ringer



Figur 52: Dobbelt ring med pinner til feste

Jeg loddet og formet først ringene før jeg pussa og loddet disse sammen i skjøtene. Deretter markerte jeg opp og loddet på en 1mm sølvtråd på toppen av hver av ringene for så å bore huller i leirefiguren, pusse skjøtene og tilpasse trådene. Helt til slutt slipte og polerte jeg ringen og sendte den til forgylling. Dermed var det bare å lime fast sarkofagen til ringen.

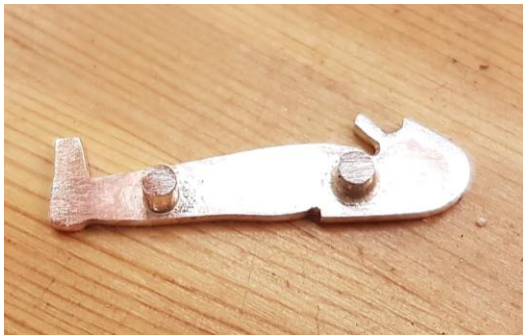
Kalksteinring

Jeg startet her med en stor kalkstein som jeg knuste i biter for å finne en passende størrelse. Etter å ha funnet en stein jeg ville bruke, saget jeg ut en sarg som jeg bøyde og tilpasset rundt steinen. Først loddet jeg denne sammen for så å lodde den fast på en bunnplate som jeg filte og slipte i etterkant.



Figur 53: Tilpassing av ramme *Figur 54: Lodding av ringskinne*

Til ringskinna vurderte jeg 3 mm, 4 mm og halvrund tråd før jeg bestemte meg for 3 mm rund som så ut til å passe best med proporsjonene til toppen av ringen. Jeg målte opp tråden til å passe rundt fingeren min for så å sage og file denne rett og dermed forme og lodde den fast i ringen. Deretter brukte jeg en hieroglyf som jeg hadde overført til Illustrator som mal for dekoren. Jeg saget ut denne mumien for å lodde fast to små kobbertråder på baksiden. Disse loddet jeg igjen fast i sargen på ringen før jeg slipte og polerte ringen klar til forgylling.



Figur 55: Hieroglyfen klar til å festes *Figur 56: Kalksteinringen før forgylling*

Da ringen var tilbake fra forgylling limte jeg tre messingstumper nedi ringen for deretter å lime fast steinen og presse kantene inntil.

Nattsvermer-armbånd

Aller først laget jeg en mal i Illustrator som jeg målte opp og printet ut, deretter kunne jeg bruke denne som mal når jeg saget. Jeg saget deretter ut 6 former: 2 speilplast, 2 messing og 2 pleksiglass som jeg filte og pusset, disse hadde 22cm i indre omkrets. Siden jeg har liten erfaring med emalje og har lært at messing ikke kan emaljeres, valgte jeg i stedet å bruke spraylakk til å lakke den ene siden av messingplaten sort. Her sprayet jeg flere lag for at lakken forhåpentligvis ikke skulle flasse av så lett.



Figur 57: Møllringene ferdig utskjært

Deretter startet jeg på skinnen som ringene skulle sitte i. Her brukte jeg messing og saget først ut en sirkel med de samme målene som i malen. Deretter laget jeg en 2cm bred skinne, noe mindre i omkrets slik at møllene skulle skli lett rundt. Jeg loddet disse sammen som på bildet under. Helt til slutt saget jeg ut fire urner 0,5 cm høye som jeg igjen festet til 0,8 mm brede pinner som jeg igjen festet til kanten av armbåndet.



Figur 58: Mini urner



Figur 59: Før lodding av skinne

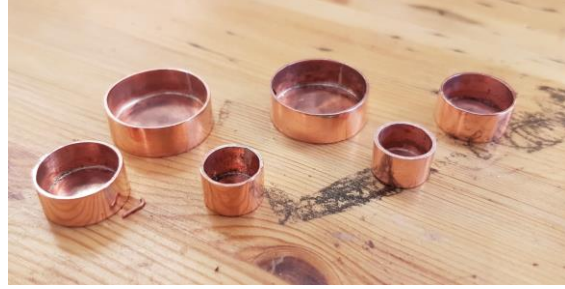
Da alle delene var tredd på skinnen bøyde jeg urnepinnene slik at disse låste delene.

Blondeøredobber

Aller først laget jeg en 1:1 mal for størrelse på de ulike delene. Etter disse målene klippet jeg ut de ferdige sargene, filte og loddet disse sammen. Deretter formet jeg disse runde og loddet dem på plate.

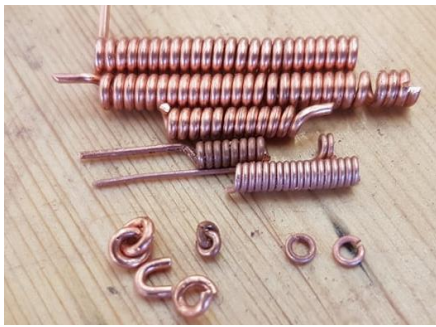


Figur 60: De ferdige lengdene



Figur 61: Delene klare til og loddet sammen

Etter å ha sagt ut, filt og slipt alle delene, riglet jeg opp tråd i forskjellige størrelser og med forskjellige tråddykkelse for å finne frem til riktig mellomrom mellom delene. Her bestemte jeg meg for 0,5 mm tråddykkelse og rigel på 1 mm.



Figur 62: Ulike tråddykkelse og omkrets



Figur 63: Før forgylling og blondkupler

Jeg hektet ringene i hverandre og loddet disse fast, før jeg til loddet fast stikkene til øredobbene. Disse ble slipt og polert før jeg sendte dem til forgylling. Til slutt banket jeg ut rondeller som var 2 mm større en sargene. Jeg banket ut disse i pukkelanke og limte blonder på kuplene. Nedi rammene limte jeg blonder som ga høyde til kuplene jeg limte oppå.

Hår-øredobber

Ut fra den endelige skissen av disse øredobbene startet jeg med å hugge ut rondeller og banke disse i pukkelanke for å få noe dybde. Jeg loddet på stikkene til øredobbene og boret hull til øsken.

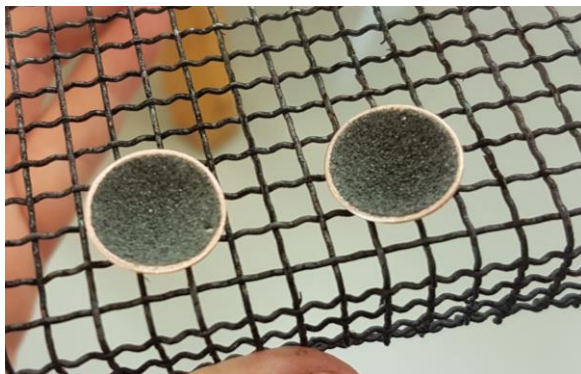


Figur 64: Før emalje



Figur 65: Lødding av hårfestet

Deretter emaljerte jeg ned i og pusset kantene. Til nedre del som håret skulle henge i, startet jeg med å trekke et rør i messing hvor jeg loddet fast en plate i den ene enden, og etter klipping og filing av denne, loddet jeg en øsken i samme størrelse som hos blondeøredobben. Etter å ha festet disse slipte og polerte jeg overflatene for og sendte øredobben til forgylling.



Figur 66: Ferdig loddede hårfester



Figur 67: Emaljering av øredobber

Da øredobben var ferdig forgylt, limte jeg en bunt hår i hver av rørene. Her valgte jeg å bruke mørkebrunt hår som Sunna hadde donert, hvor jeg klippet av det tynneste i tuppene.

7.0 Oppsummering av smykkene og estetisk analyse

7.1 Oppsummering av smykkene & refleksjoner

Alt i alt så er jeg veldig fornøyd med hvordan jeg har fått til å representere de to kulturene i form av smykker. Jeg synes også at jeg har klart å lage smykkene i et møte med nåtiden da de ikke bærer stort preg av å være tradisjonelle, men er smykker som man kunne brukt og solgt i dag. Noe av det jeg har hatt mest fokus på i smykkene mine, er materialer og kontraster. Jeg har konsentrert meg om tekstur og overflate og er veldig fornøyd med hvordan jeg fikk frem de ulike materialkontrastene og form- og farge kontrastene. Variasjonen i smykker og estetisk uttrykk og også en av tingene jeg er fornøyd med å ha fått til. Alle smykkene har en rød tråd med gullfargen og dermed henger alle smykkene sammen selv om de alle er veldig ulike.

Jeg skulle ønske at jeg hadde en noe mer spennende ide når det gjelder hårsmykke fordi dette var et av materialene jeg jobbet mest med når det kom til ideer og utforming. Her lot jeg meg stresse noe over at jeg skulle ha tid til alle smykkene, og valgte derfor et litt enklere smykke enn noen av de andre ideene jeg hadde. Jeg fikk også donert en del hår som jeg skulle ønske jeg fikk brukt mer av. Likevel synes jeg øredobbene jeg laget fikk et spennende uttrykk til slutt med kontrastene mellom emaljen og håret som flagrer når man har på øredobbene. Mest kritisk er jeg til nattsvermer-armbåndet, da «låsemekanismen» ikke ble slik jeg ønsket. Urnene som nå låser delene sammen, ble etter min mening små og puslete, i stedet for at armbåndet ble likt på begge sider slik som jeg først hadde tenkt.

Jeg er fornøyd med at alle smykkene inspirert av viktariatiden har sort i seg, noe som avspeiler den tiden godt. Derimot hadde det ikke gjort noe om jeg hadde brukt mer farger i form av stener og perler på smykkene inspirert av oldtidens Egypt, selv om jeg fikk tatt i bruk noen få materialer som gjenspeiler denne tiden. Jeg mener man lett kan se hvilke tre smykker som er inspirert av hvilken tidsperiode, uten at smykkene har fått et tydelig tradisjonelt uttrykk.

7.2 Estetisk analyse

Her vil jeg gi en estetisk analyse av smykkene hvor jeg går nærmere inn på deres form, farge, symbolikk, uttrykk og helhet. Bilder av smykkene ser du under «resultat» som starter på side 44.

Skarabe-smykke

Hovedformen på smykket er laget av geometrisk former, og pleksiglasset følger denne geometriske formen. De organiske billene blir dermed en kontrast til resten av smykket. Pleksiglasset derimot fungerer som en kontrast i materiale og overflate mot den blankpolerte messingen. Når smykket sitter inntil kroppen, så er det de siselerte billene som skaper volum. Denne effekten kommer godt fram fordi disse er blanke og gjenspeiler omgivelsene. Smykket har både symmetri, likevekt og balanse da smykket ligger jevnt på kroppen uten at det er noen overflater som tar mye plass, og fordi blikket fordeler seg jevnt uten de alt for store kontrastene.

Sarkofag-ring

Denne ringen har organiske former hvor det naturlige blikkfanget blir den gråhvite sarkofagen i leire. Fordi jeg har tatt i bruk en så sterk materialkontrast, så gjør dette at det også blir kontrast i farge, tekstur og overflate. Det forgylte sølvet har en blank overflate med en glatt tekstur og en varm gullfarge, og da fungerer leiren som en kontrast til alt dette med en matt overflate, en noe ru tekstur og en kald og lys farge. Også selve formen har kontraster da ringskinnene er smale, mens sarkofagen på toppen har volum og større overflater. Selve ringene har gjentagelse av form, og ved at sarkofagen sprer seg utover disse, har vi også likevekt og balanse da det ikke er noen store kontraster i formen, selv om smykket har asymmetri. Sarkofagen er løftet opp av ringene og den større delen av volumet befinner seg øverst. Dermed er formen også lett og opphøyningene gir luft til sarkofagen.

Kalksteinring

Det er denne ringen som har den aller største overflate- og teksturkontrasten med den ru og kantete overflaten opp mot den glatte, blankpolerte gulloverflaten til resten av ringen. Denne kontrasten i materiale lager også en tydelig fargekontrast og formkontrast. Man finner også formkontraster i dette smykket. Hovedformen til steinen og skinnen rundt er geometriske, så

her bruker faraoen på siden og ringskinnen opp dette slik at smykket oppfattes mer balansert. Det er disse kontrastene som gjør at steinen er blikkfang.

Nattsvermer-armbånd

Her er det først og fremst mye gjentakelse av form, både møllen, sirkelen og urnen. Da det er to av hver av materialene til møllen blir det også fargekontraster og kontraster i overflaten og materialet. Transparent pleksiglass mot speilplast, messing og sort overflate gir store kontraster da de alle reflektere forskjellig. Uttrykket endrer seg også en del etter hvilken vei du ser det. Siden uten urner har en større helhet fordi flere av overflatene er messing, og det blir dermed kun to farger sammen med pleksiglasset.

Blondeøredobber

Som med alle smykkene finner man her flere tydelige kontraster. Også på dette smykket er det kontrast i tekstur, overflate og farge. De sorte blondene inntil den polerte gulloverflaten i metallet gjør alle disse kontrastene tydelige. I tillegg til disse kontrastene er det også kontrast i proporsjonene til sirklene. Øredobbene har tydelig symmetri og mye gjentakelse da sirkelen er gjentatt flere ganger både for hoveddelene og ringene som holder disse sammen. Kuplene med blonder er med på å skape volum og ringene som holder delene sammen gjør at smykket beveger seg etter kroppens bevegelse.

Emaljerte hårøredobber

Noe av det kanskje mest merkbare med dette smykket er formkontrasten mellom sylindren hvor håret henger, og den emaljerte skålen. Siden det er tre materialer involvert i smykket finner man også flere kontraster både i farge, materiale og overflate. Håret og den sorte emaljen skaper både teksturkontrast og fargekontrast til den blanke gulloverflaten. Det lette håret som henger ned, vil også skape bevegelse når man har det på seg. Smykket tar i hovedsak i bruk geometriske, former og det organiske håret vil dermed komme som en kontrast til dette.

8.0 Resultat, diskusjon og konklusjon

8.1 Resultat















8.2 Diskusjon

Smykkene mine er ikke ment til å være et svar på hvordan sørgesmykker skal se ut, men et eksempel på hvordan man kan lage sørgesmykker tilpasset nåtiden. Jeg håper smykkene kan inspirere andre til å ville ha mer åpenhet rundt død og sorg, og ikke måtte holde følelser inne. En av mine kravspesifikasjoner var at smykkene skulle ha variasjon. Uttrykksmessig og med tanke på symbolbruk, mener jeg å ha fått til dette. Jeg kunne derimot hatt mer variasjon i smykketype. I stedet for to ringer og to par øredobber, kunne jeg for eksempel hatt brosjé eller hodesmykke. Tanken har vært at en potensiell kunde skal kunne ta i bruk hår fra en som stod dem nær, blonder fra en gammel bestemor, eller inkorporere aske i leiren. Dermed vil man kunne velge mellom sentimentale smykker, og smykker med en symbolsk verdi eller som kan starte en samtale. Et av mine krav til smykker var at disse skulle passe inn i dagens motebilde og ikke være tydelig tradisjonelle. Dette mener jeg å ha fått til ved hjelp av flere enkle justeringer i det estetiske uttrykket. Smykkene mine er noe større enn hva som var vanlig størrelse på smykker i de to kulturene. Jeg har tatt i bruk lite dekor og små detaljer, og dermed hører ikke smykkene til verken i viktariatiden eller oldtidens Egypt. Konstruksjonene er enkle og stiliserte, med noen stiliserte formelementer. To av smykkene har tatt i bruk plastikk, noe som er en tydelig referanse til vår tid og kultur. Poenget mitt har ikke vært at smykkene skal rope død, men heller kunne ha en symbolsk verdi for de som måtte bruke dem. Smykkene har veldig ulikt design og fungerer godt alene, men fordi de også har helhet, kan man se dem som en kolleksjon.

8.3 Konklusjon

Hoved inspirasjonen min for denne avhandlingen har vært å rette fokus på og ha større åpenhet rundt temaet død. Under denne masterperioden har jeg hatt mange, lange samtaler rundt dette temaet. Min interesse for et slikt tema har åpnet opp for diskusjoner med alt fra venner og familie til folk jeg nettopp har møtt. Åpenheten jeg håpet å oppnå har derfor vært til stede hele veien, en mye større åpenhet og interesse enn jeg noen gang kunne håpet på. En utfordring har vært å finne en gylden middelvei mellom tradisjonsinspirert, men ikke for tradisjonelt. Jeg mener at mine sorgsmykker refererer tydelig til objekter brukt i død- og sorgsammenhenger. Det gjør de ved å ta i bruk materialer, symbolikk og formelementer fra objekter jeg har registrert og analysert. Det er en tydelig link til de tradisjonelle objektene som mine smykker er inspirert av, samt at jeg har fått frem noen av disse uttrykkene i form av nye smykker i eget formspråk.

Referanser

- Bell, J. (1998). *Collector's encyclopedia of hairwork jewelry: Identification & Values*. Collector books.
- Bente Groth, & Jacobsen, K. A. (2018). Ritual. I *Store norske leksikon*. Hentet fra <https://snl.no/ritual>
- Bettum, A. (2018). Mumie. I *Store norske leksikon*. Hentet fra <https://snl.no/mumie>
- Box of an Anthropoid coffin. (2018). *The Met*. Hentet fra <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/552634>
- Brandsø, G. (2016, august 27). Tårefyllt tjeneste. *Lokalavisen*. Hentet fra <http://www.lokalavisen.no/info.php?id=7360>
- Cummins, Dr. E. (udatert). Tutankhamun's tomb (innermost coffin and death mask). *Khan Academy*. Hentet fra <https://nb.khanacademy.org/humanities/ap-art-history/ancient-mediterranean-ap/ancient-egypt-ap/a/tutankhamuns-tomb>
- Diverse inspiration - iconic design. (2017). Hentet fra Jacqueline Cullen website: <http://www.jacquelinecullen.com/about-jacqueline-cullen/>
- Dunlap, B. (2013, mai 12). How were average ancient Egyptian buried? *Quora*. Hentet fra <https://www.quora.com/How-were-average-ancient-Egyptians-buried>
- Family hairwork locket, c. 1830. (2013, februar 13). Hentet 10. mai 2019, fra https://artofmourning.com/2013/02/13/family-hairwork-locket-c-1830/?doing_wp_cron=1557928560.0517730712890625000000
- Fortune, C. (2012, september 27). Black Mourning Limerick Lace Collar. Hentet 13. mai 2019, fra thelittlelacemuseum.wordpress.com website: <https://thelittlelacemuseum.wordpress.com/tag/limerick-lace/>
- Funerary Cone of Djehutynefer, ca. 1550–1352 B.C. (udatert). *Metmuseum.Org*. Hentet fra <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/555011>

Funerary mask of Hatnefer, ca. 1492–1473 B.C. (udatert). *Metmuseum.Org*. Hentet fra <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/545147>

Great temple of Ramses II. (2017). *Lonely Planet*. Hentet fra <https://www.lonelyplanet.com/egypt/abu-simbel/attractions/great-temple-of-ramses-ii/a/poi-sig/1004472/1000950>

Heart Scarab of Hatnefer, ca. 1492–1473 B.C. (udatert). *Metmuseum.Org*. Hentet fra <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/545146>

How the keening tradition died out at Irish funerals. (2016, desember 28). *IrishCentral*. Hentet fra <https://www.irishcentral.com/roots/history/how-the-keening-tradition-died-out-at-irish-funerals-videos>

Klausen, A. M. (1992). *Kultur - mønster og kaos*. Hentet fra 8205207445

Klingberg, H. (2013). *Gravminner gjennom tusen år*. Stokke: E-forlag.

Little, B. (2018, oktober 23). Photos After Death: Post-Mortem Portraits Preserved Dead Family. *History*. Hentet fra <https://www.history.com/news/post-mortem-photos-history>

Mark, J. J. (2017, april 21). Grave goods in ancient Egypt. *Ancient History Encyclopedia*. Hentet fra <https://www.ancient.eu/article/1049/grave-goods-in-ancient-egypt/>

Martín, R. V. (2013, november 4). Mourning Women and Mourning Hair in Ancient Egypt Funeral. Hentet 7. mai 2019, fra Hair and death in ancient Egypt website: <https://hairanddeathinancientegypt.com/2013/11/04/mourning-women-and-mourning-hair/>

Mendoza, M. A. (2018, august 12). Death and Mourning Practices in the Victorian Age. Hentet 27. mars 2019, fra <https://www.psychologytoday.com/us/blog/understanding-grief/201812/death-and-mourning-practices-in-the-victorian-age>

Mortuary temple. (udatert). I *Britannica*. Hentet fra <https://www.britannica.com/topic/mortuary-temple>

- «Moth» Pendant, ca. 1900. (udatert). *Metmuseum.Org.* Hentet fra <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/491266>
- Mourning cape, 1895–1900. (udatert). *Metmuseum.Org.* Hentet fra <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/159062>
- Mourning dress. (2018). *The Met.* Hentet fra <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/174742>
- Mourning ensemble. (2018). *The Met.* Hentet fra <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/159185>
- Norman, A., & Kneale, M. (udatert-a). A to Z of Gravestone Symbols. Hentet 14. mai 2019, fra Headstone symbols website: <http://headstonesymbols.co.uk/>
- Norman, A., & Kneale, M. (udatert-b). Drapery and Urns. Hentet 14. mai 2019, fra Headstone symbols website: <http://headstonesymbols.co.uk/headstone-meanings-and-symbols/draped-urn/>
- Okeeffe, S. (2015, oktober 24). The Widow of Windsor – A Queen in Mourning. Hentet 21. september 2018, fra Royal Central website: <http://royalcentral.co.uk/blogs/the-widow-of-windsor-a-queen-in-mourning-55526>
- Parkes, V. (2017, februar 14). Did You Know that Tutankhamun Was Buried in Not One but THREE Golden Sarcophagi? *Ancient Origins.* Hentet fra <https://www.ancient-origins.net/artifacts-other-artifacts/did-you-know-tutankhamun-was-buried-not-one-three-golden-sarcophagi-007543>
- Pedersen, U., & Sigurdsson, J. V. (2015). Førkristen tro. *Norgeshistorie.no.* Hentet fra <https://www.norgeshistorie.no/vikingtid/religion-og-verdensbilder/0812-religioner-motes-i-vikingtiden.html>

- Rent a mourner for a funeral [Shop/homepage]. (2019). Hentet 11. mai 2019, fra Envisage website: <https://www.envisagepromotions.co.uk/services/crowd-services/rent-a-mourner/>
- Røvik, S., Solberg, B., & Bandlien, B. (2019). Vikintiden. I *Store norske leksikon*. Hentet fra <https://snl.no/vikingtiden>
- Sarcophagus of Djedhor, 200–150 B.C. (udatert). *Metmuseum.Org*. Hentet fra <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/551144>
- Segal, T. (2019, april 5). Identifying Black Materials Used in Victorian Jewelry. Hentet 20. april 2019, fra The spruce crafts website: <https://www.thesprucecrafts.com/identify-black-materials-victorian-jewelry-149534>
- Shabti, ca. 1279–1213 B.C. (udatert). *Metmuseum.Org*. Hentet fra <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/551126>
- Striped Agate Carved Moth Locket Pendant in 15kt. (udatert). Hentet 10. mai 2019, fra Alana jewelry website: <https://www.alanajewelry.com/Item/815-06337>
- The Royal Mausoleum at Frogmore. (udatert). *Royal.Uk*. Hentet fra <https://www.royal.uk/royal-mausoleum-frogmore>
- Thorpe, V. (2010, oktober 24). Book of the Dead: Scroll down and learn how to die like an Ancient Egyptian. *The Guardian*. Hentet fra <https://www.theguardian.com/science/2010/oct/24/book-of-the-dead-egypt-exhibition>
- Timms, E. J. (2018, desember 7). The Royal Mausoleum of Queen Victoria and Prince Albert. *Royal Central*. Hentet fra <http://royalcentral.co.uk/blogs/the-royal-mausoleum-of-queen-victoria-and-prince-albert-105937>
- Tschudi-Madsen, S. (2018). Sarkofag. I *Store norske leksikon*. Hentet fra <https://snl.no/sarkofag>
- Valjak, D. (2017, november 26). In Ancient Egypt, cats were mummified and buried with jewelry, and harming a cat was an offense that could be punished with death. *The*

Vintage News. Hentet fra <https://www.thevintagenews.com/2017/11/26/in-ancient-egypt-cats-were-mummified-buried-with-jewelry/>

Victoria's Photographic Mourning Ring for Albert, 1861. (2015, februar 3). Hentet 18. februar 2019, fra [Artofmourning.com](http://artofmourning.com) website: https://artofmourning.com/2015/03/02/victorias-photographic-mourning-ring-for-albert-1861/?doing_wp_cron=1557938677.3265519142150878906250

Figurliste

<i>Figur 1: Tutankhamon sarkofager. Foto: Theodor Oskar Krath</i>	13
Figur 2: Box of an Anthropoid Coffin	14
Figur 3: Temple of Ramses ii Foto: Dan Breckwoldt Shutterstock	14
Figur 4: Mourning ensemble 1870-72 Figur 5: Mourning dress ca 1845	16
Figur 6: Kvinnegrav på Gulli i Vestfold. Illustrasjon: Arkikon	17
Figur 7: Frogmore mausoleum Figur 8: Mortuary temple of Hatshepsut Foto: Brian Cohen	19
Figur 9: Inside Frogmore Mausoleum Figur 10: Gravegoods, Tutankhamun	20
Figur 11: Albert & Victoria Sarcophagus Figur 12: Tutankhamon Sarcophagus	20
Figur 13: Atomic mini multi cascade earrings	22
Figur 14: Double-sided whitby jet pyramid earrings	22
Figur 15: Urne armbånd i bevegelse. Foto: Krystal Ragan	22
Figur 16: Stille urne armbånd. Foto: Krystal Ragan	22
Figur 17: Mourning necklace Figur 18: Mourning rosary.....	23
<i>Figur 19: Illustrator, scarab pleksi halskjedet</i>	24
Figur 20: Direkte omriss av skarabe og stilisert skarabe	25
<i>Figur 21: Ringmodell sarkofag Figur 22: Dobbel sarkofag modell</i>	25
Figur 23: Hieroglyf armbånd Figur 24: Pleksi og kalkstein ring	26
Figur 25: Test av form til armbånd	27
Figur 26: Skisser av blondeøredobber	28
Figur 27: Ring med blonde Figur 28: Ring med dobbel blonde	28
<i>Figur 29: Enkel hår ring Figur 30: Halskjede med hår</i>	29
Figur 31: Ring med hår og bokstav Figur 32: Ørering med flettet hår.....	29
Figur 33: Skisse. Hårøredobbe med møll Figur 34: Skisse endelig hårøredobbe	29

Figur 35: Skarabe amulett	Figur 36: Hatnefer begravelsesmaske	31
Figur 37: Shabti-figur i leire	Figur 38: "Funerary cone"	31
Figur 39: Sarkofag i kalkstein	Figur 40: Hieroglyf for død	32
Figur 41: Søragesmykke med møll	Figur 42: To møll i anheng	32
Figur 43: Mourning cape	Figur 44: Mourning collar	33
Figur 45: Hårmedaljong	Figur 46: Dronning Victoria sørgering	33
Figur 47: Siselering av bille	Figur 48: Ferdig siselet, klar for sliping	34
Figur 49: Ferdige biller	Figur 50: Lodding av pleksirammen	34
Figur 51: Loddet to enkle ringer	Figur 52: Dobbel ring med pinner til feste	35
Figur 53: Tilpassing av ramme	Figur 54: Lodding av ringskinne	36
Figur 55: Hieroglyfen klar til å festes	Figur 56: Kalksteinringen før forgylling	36
Figur 57: Møllringene ferdig utskjært		37
Figur 58: Mini urner	Figur 59: Før lodding av skinne	37
Figur 60: De ferdige lengdene	Figur 61: Delene klare til og loddet sammen	38
Figur 62: Ulike tråddykkelse og omkrets	Figur 63: Før forgylling og blondkupler	38
Figur 64: Før emalje	Figur 65: Lodding av hårfestet	39
Figur 66: Ferdig loddede hårfester	Figur 67: Emaljering av øredobber	39

Begrepsforklaring

Sørgeklær = «Sørgeklær eller sørgedrakt omfatter ulike typer klær, bånd, merker og annet som personer bærer ved begravelser, bisettelser og etter dødsfall for å markere sorg og respekt for den avdøde og de pårørende».

Farao = gudelignende konge som regjerte i oldtidens Egypt.

Sarkofag = «Sarkofag, likkiste av monumental karakter. Navnet antyder at materialet opprinnelig oppløste liket, men de sarkofager man kjenner, har snarere en beskyttende virkning.»⁴¹

Mortuary temple= «Mortuary temple, in ancient Egypt, place of worship of a deceased king and the depository for food and objects offered to the dead monarch».⁴²

Mumie= «Mumie, et lik som på grunn av naturlig eller kunstig bevaring har unngått forråtnelse, slik at hud, hår, muskulatur og annet vev er bevart».⁴³

Hieroglyf= Skriftspråk bestående av tegn, brukt i Oldtidens Egypt.

Ritual= «Ritual, en handling som gjentas bevisst og etter bestemt mønster fra gang til gang. Ritualer kan også bestå av en serie formelle handlinger i en fast rekkefølge».⁴⁴

⁴¹ (Tschudi-Madsen, 2018)

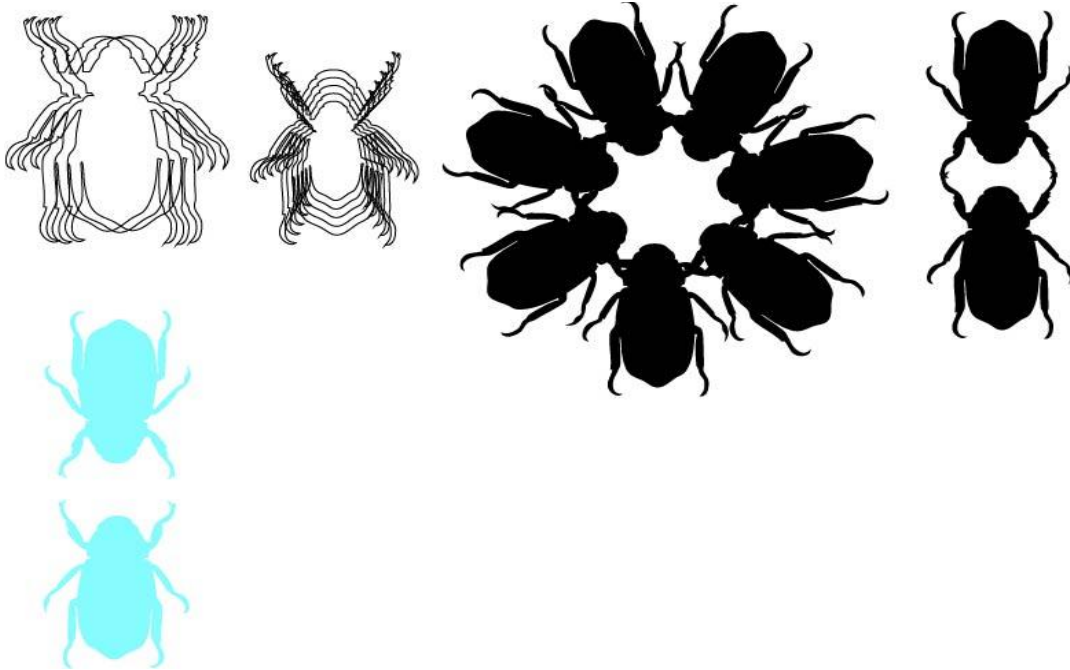
⁴² («Mortuary temple», udatert)

⁴³ (Bettum, 2018)

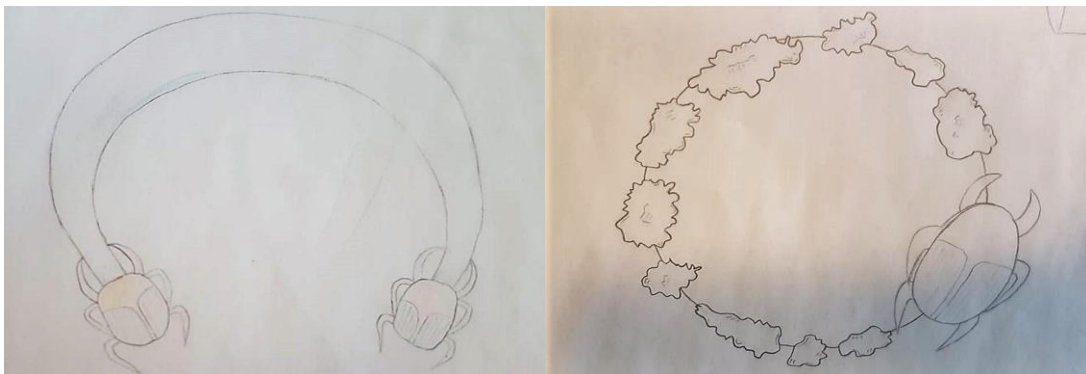
⁴⁴ (Bente Groth & Jacobsen, 2018)

Vedlegg

Skarabe-klave:

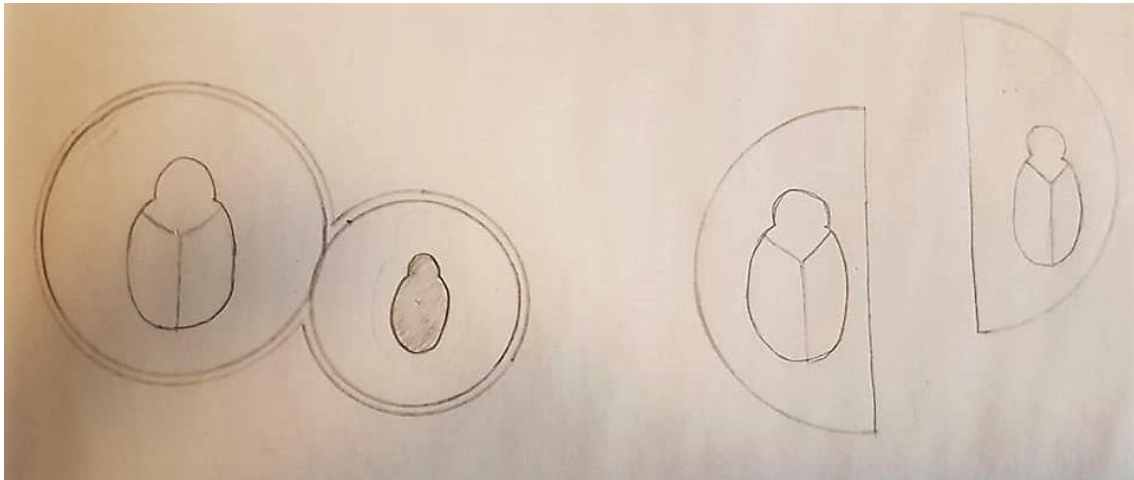


Illustrator sammensetninger av bille for inspirasjon og ideer.



Skisse 1: Rund pleksiklave med messingbiller

Skisse 2: Kalkstein kjede med messingbille



Skisse 3: Brosje og øredobber i plexiglass med messingbiller

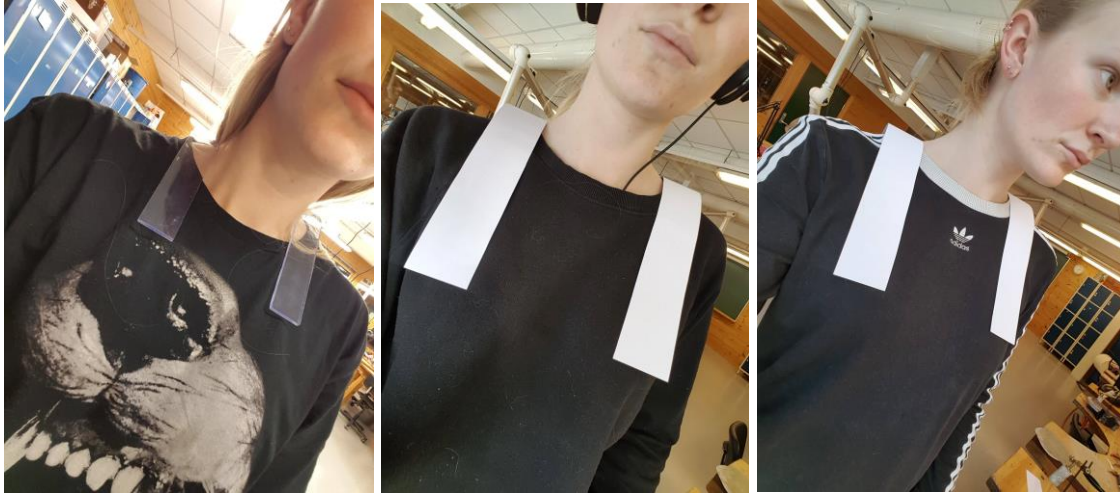


Venstre bilde: Alle papirmodellene jeg laget før utprøvinger i plast.

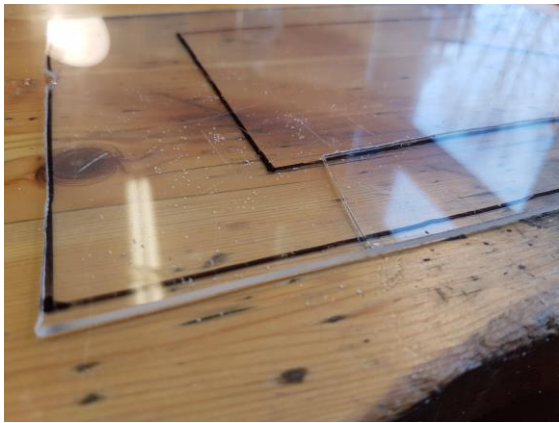
Høyre bilde: Utprøvinger av form, tykkelse og bøy i plast.



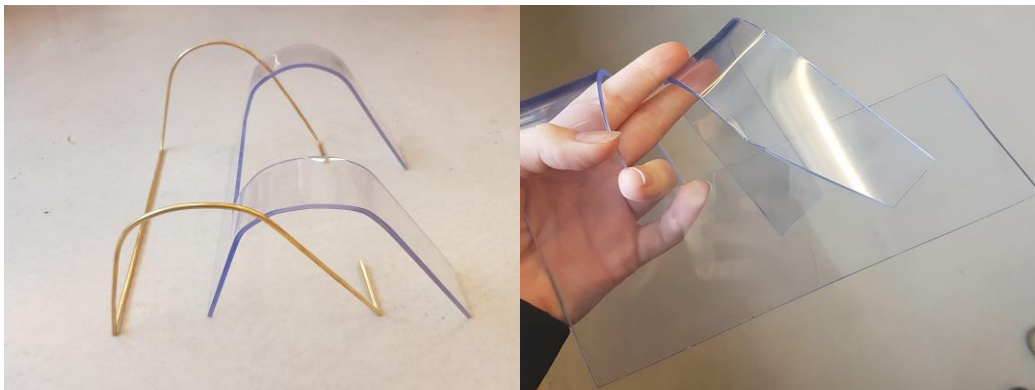
Utprøvinger av bøy: før og etter aller siste prøve på bøy.



Størrelsesmodeller og utprøvinger: Her valgte jeg den til høyre som er en mellomting mellom de to til venstre.



Pleksiglassutprøving: vanskelig å sage i, mange sprekker og hakk.

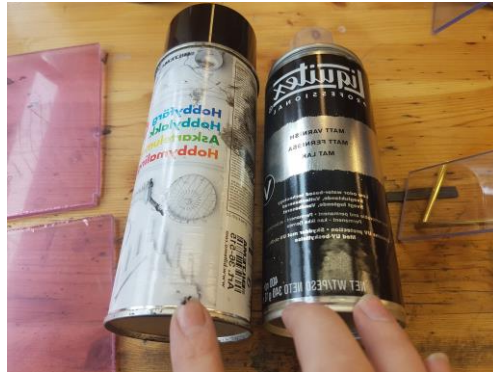


Før og etter den ferdige pleksiklaven knakk.

Sarkofag-ring



Utprøvinger av leireform, med og uten armering.



Lakken til høyre gjorde figuren vanntett.



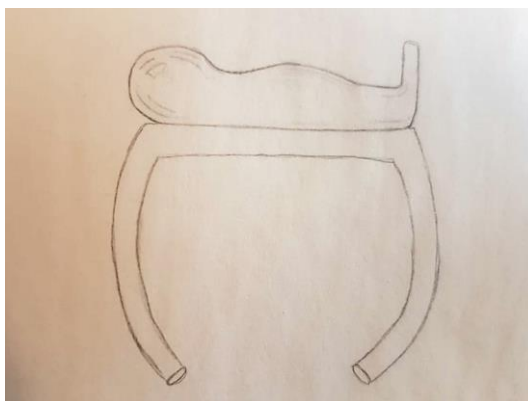
Ringen før montering, ferdig forgylt.



Noen av figurene med armering fikk sprekker.

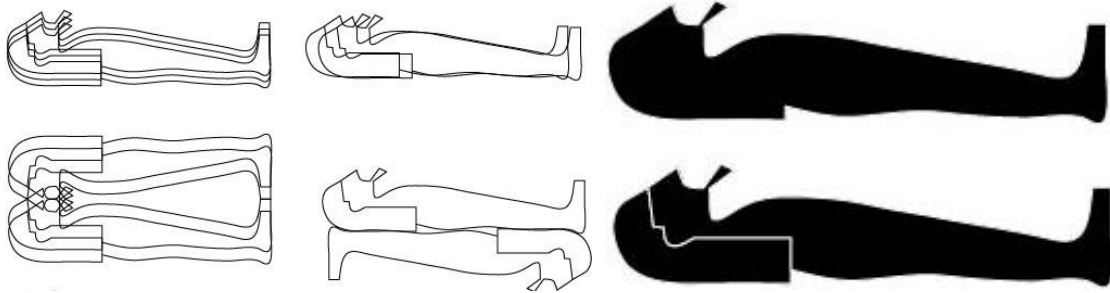


Skisse 1: Kjede med leirelenke

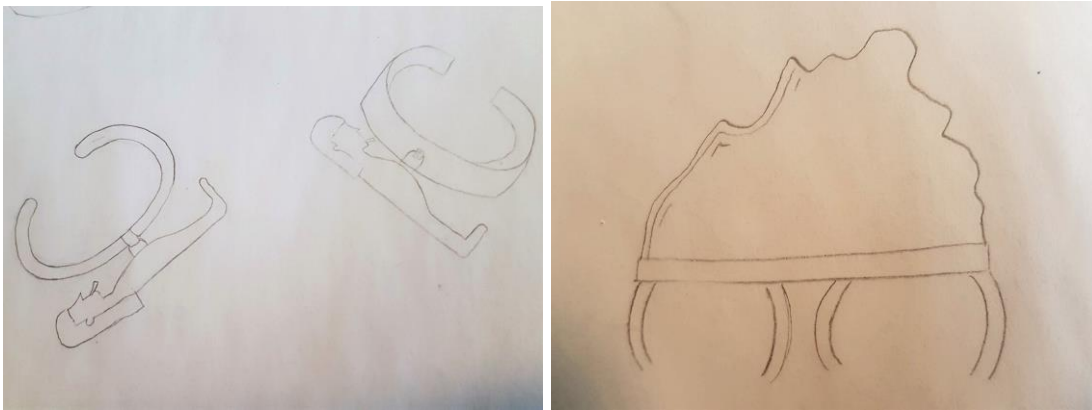


Skisse 2: Messingarmbånd med leirefigur

Kalksteinring

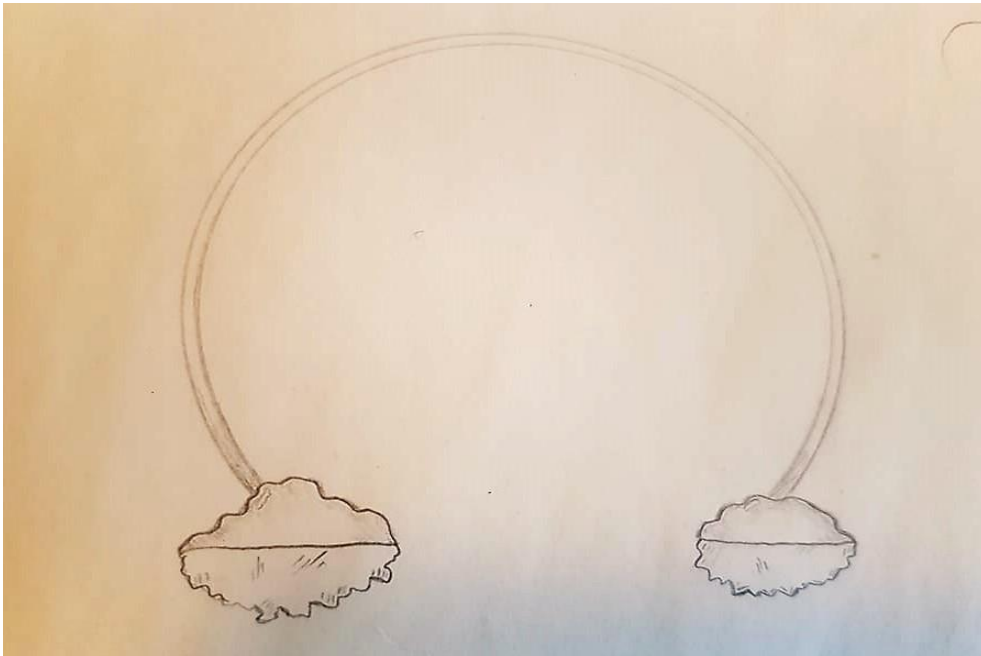


Illustrator sammensetninger av mumie/farao for inspirasjon og ideer.

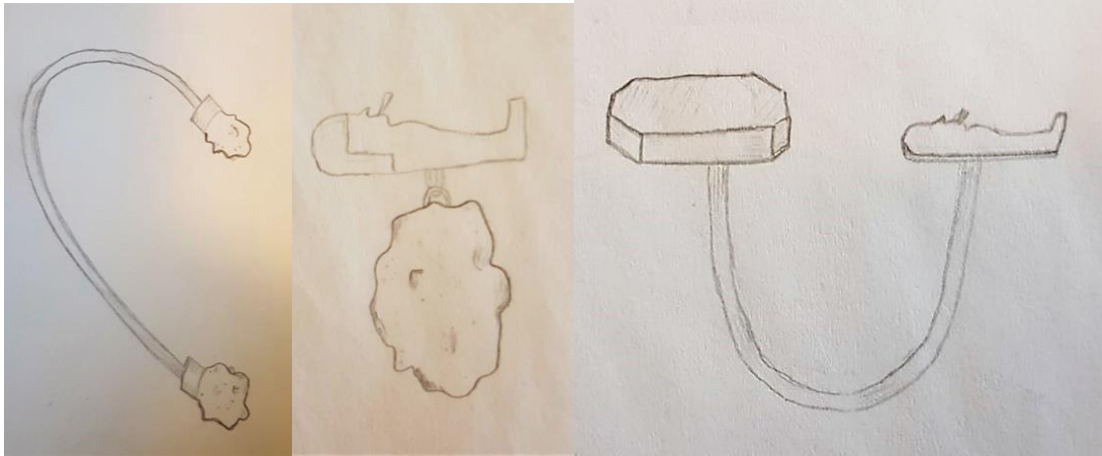


Skisse 1: Hieroglyf som anheng på armbånd

Skisse 2: Skissen til kalksteinmodellen med pleksiglass



Skisse n3: Messingklave med fattede kalksteiner



Skisse 4: Øresmykke med fattede kalksteiner

Skisse 5: Hieroglyf/mumie øredobbe med hengende kalkstein

Skisse 6: Ring med slipt kalkstein og hieroglyf/mumie



Sliping av stein som test til smykke

Knusing av stener til ring

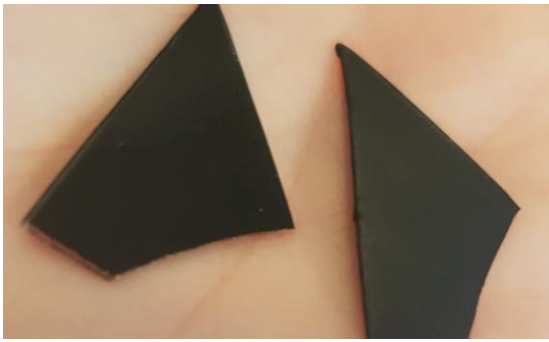
Nattsvermer-armbånd



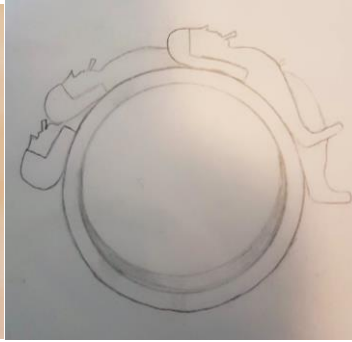
To ulike alternativer til sluttstykke/låsemekanisme.

Lakkering av møllene.

Disse krevde mye tilpasning, noe jeg ikke hadde tid til.



Test av lakk



Skisse av armbånd før form var bestemt

Blondeøredobber



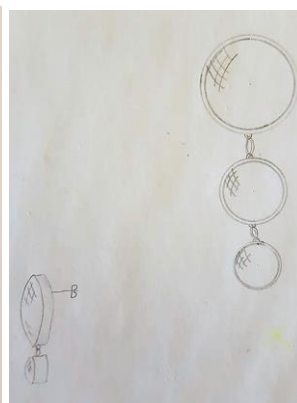
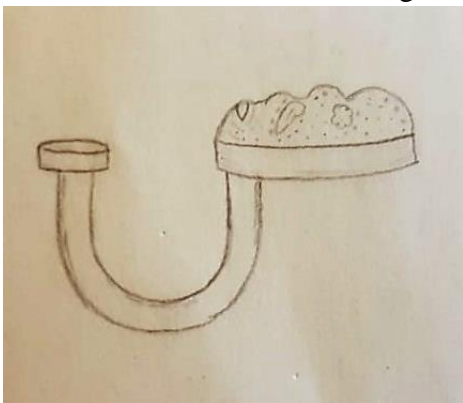
Fire ulike blonder



Test av lim og blonde



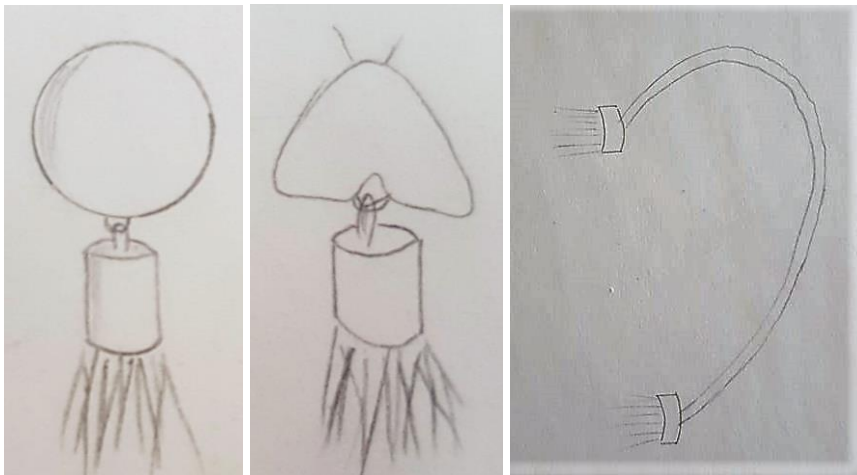
Før og under liming



Skisse 1 og 2: Dobbelt og enkel blondering

Skisse 3: Doble hengende øredobber og endelige øredobber

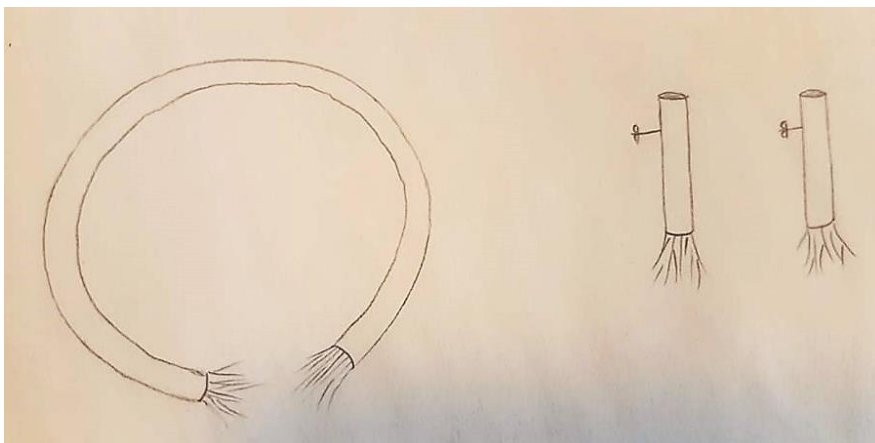
Hårøredobber



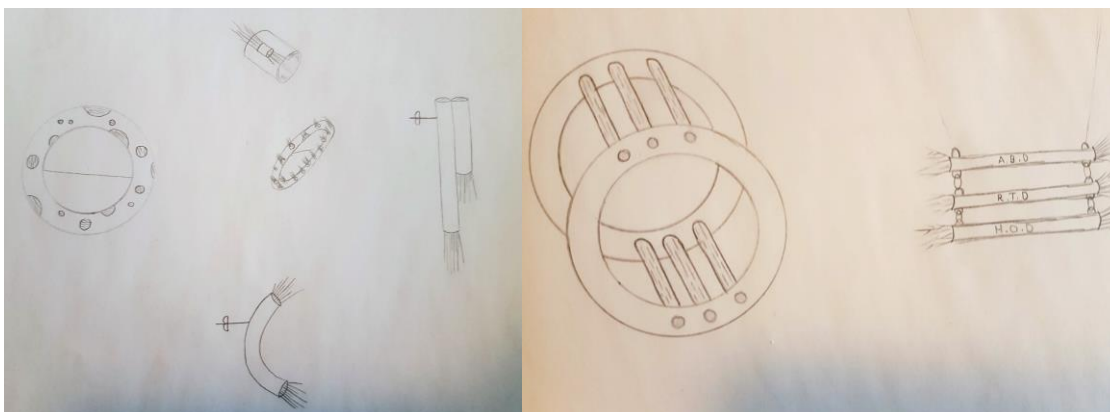
Skisse 1: Den endelige skissen

Skisse 2: Nest siste skissen, med møll i stedet for sirkel

Skisse 3: Øresmykke med hår



Skisse 4: Armbånd og øredobber med hår stikkende ut



Skisse 5: Ulike måter å bruke hår på

Skisse 6: Hårbånd og kjede med hår i rør og initialer

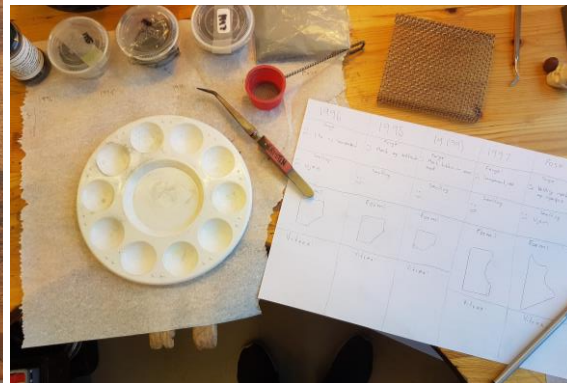


Skisse 7 og 8: To ring former med hår

Skisse 9: Anheng med bokstav og hår

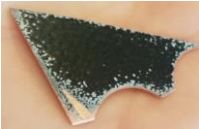
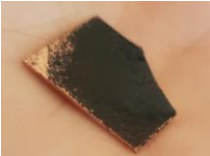
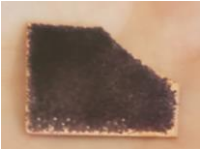
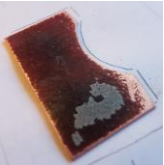
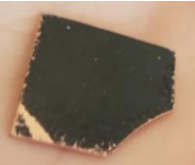


Posene med hår jeg som ble donert



Utstyr til emaljering

Før jeg emaljerte gjorde jeg noen tester over de sorte emaljene for å se hvordan resultatet ble og hvor forutsigbare de var. Derfor satte jeg meg noen krav om at jeg ønsket en mørk farge som burde tåle et syrebad i vitrex på 5 minutter. Jeg ønsket også en emalje som smeltet lett og jevnt slik at jeg ikke trengte å tenke på nålen til øredobbene under smelting.

Emalje	Pose	1995	1996	1997	1999
Farge	Mørk og dekkende	Mørk og dekkende	Lilla og transparent	Transparent og rød	Mørk og dekkende. Noe matt
Smeltin g	Høy varme og ujevn	Smeltet fort og jevnt	Høy varme og ujevnt	Smeltet fort og jevnt	Smeltet fort og jevnt
Vitrex 5min.	Ødelagt. Hvit kant og hvite prikker	Helt lik	Helt lik	Ødelagt. Ruglete, matt overflate.	Helt lik
Resultat					

Gravsymboler I Norge

Her vil jeg gi en kort oversikt med noen eksempler på symbolikk vi finner i Norge. Disse er hentet fra graver og minnesmerker ved kirkegårder i Telemark og Vestfold.

Akantus:

Akantusen er et mye brukt dekorelement og i Norge kjenner mange den kanskje best fra folkekunsten, men på sarkofager i antikken så var den også et symbol for sorg.⁴⁵



Eidsborg stavkirke



Brunkeberg kirke

Engel:

Engler opptrer som guds sendebud og vingene skulle være beskyttelse for både mennesker og ting. Disse skulle være vesener som kunne bevege seg mellom himmel og jord. De to bildene på neste side til venstre skal symbolisere natten og dagen, mørket og lyset eller døden og livet.

«Natten er en bevinget kvinne som beveger seg mot venstre, og holder sine to barn, Søvn og Død i favnen. Hun har en valmuekrans på hodet. Relieffet viser også nattens fugl, uglen.»

«Dagen er en bevinget kvinne med et fakkell bærende barn på ryggen som strør ut roser. Hun forestiller Aurora med lysets genius på ryggen. Aurora var romernes personifisering av morgengryet. Genius var menneskets skytsånd etter romersk tro.»⁴⁶

⁴⁵ (Klingberg, 2013, s. 27)

⁴⁶ (Klingberg, 2013, s. 29)



Moland kirke i Fyresdal



Rjukan kirkegård



Berg gamle kirke i Brunlanes

Flagg:

Flagg blir ofte brukt på minnesmerker fra krigen eller på gravstener til soldater for å vise tilhørighet og at de falt for landet sitt. ⁴⁷



Rjukan kirkegård



Svarstad kirke

⁴⁷ (Klingberg, 2013, s. 121–122)

Hender:

«Håndtrykket symboliserer gjenforeningen i det hinsidige.»⁴⁸



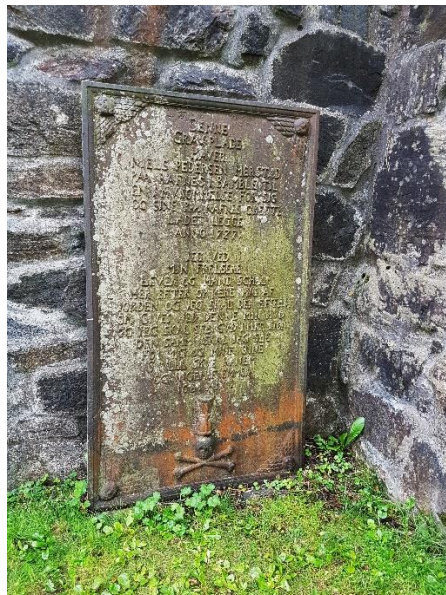
Berg gamle kirke i Brunlanes



Svarstad kirke

Hodeskalle:

Hodeskallen symboliserer døden for de fleste av oss i dag og er et av de vanligste symbolene for død, selv om dette nesten aldri blir brukt på gravstener. Her har jeg funnet symbolet sammen med et timeglass på en gravplate ved Olavskirken ruin i Bamble. Timeglasset og hodeskallen symboliserer at livet er kort.⁴⁹



Olavskirken, ruin i Bamble

⁴⁸ (Klingberg, 2013, s. 25)

⁴⁹ (Klingberg, 2013, s. 15)

Krans:

Det er mange ulike kranser å finne på gravstener og mange ulike utforminger. Nedenfor til venstre ser du et eksempel på en olivenkrans, som ofte symboliserte seier, men også fred.⁵⁰ Denne symbolikken kommer derfor tydelig frem på en minnesstein over menn fra dette området som døde under krigen. På bildet nedenfor til høyre er venstre halvdel laurbær, mens høyre halvdel er eikekrans. De to helt nederst er også to ulike utforminger for eikekrans på gravsted. «Eikekransen symboliserer edel dåd, men laurbærkransen symboliserer vinneren i kappestrid».

51



Berg gamle kirke i Brunlanes



Lie kirkegård i Skien



Seljord kirke



Seljord kirke



Heddal stavkirke

⁵⁰ (Klingberg, 2013, s. 26)

⁵¹ (Klingberg, 2013, s. 102)

Krone:

Krone på en gravsten betyr ofte seier over døden og representerer dermed livets krone. ⁵²



Oppned fakkell:

En senket fakkell symboliserer at livet har sluknet eller sorg, mens fakkelen i seg selv er et kjærlighetssymbol. ⁵³



Berg gamle kirke i Brunlanes



Heddal stavkirke



Svarstad kirke

⁵² (Norman & Kneale, udatert-a)

⁵³ (Klingberg, 2013, s. 24–25)

Religiøse symboler:

Denne symbolikken er veldig tydelig og betyr gjerne at avdøde tilhørte denne religionen. Korset har lenge vært et veldig vanlig symbol å ha som gravminne. I denne sammenhengen symboliserer også korset oppstandelsen og er dermed et seierstegn. ⁵⁴



Nordre gravlund i Skien

Bamble kirke

Halvmånen er et av symbolene til islam og symboliserer egentlig islamsk kalender, men i denne settingen kan det tenkes at den avdøde tilhørte denne religionen



Bamble kirke

Kronborg kirkegård i Ulefoss

Gjerpen kirke

⁵⁴ (Klingberg, 2013, s. 85)

Slange:

Slangen som symbol kan ha mange ulike betydninger, men en slange formet som en ring hvor den biter seg selv i halen er et symbol for evigheten. ⁵⁵



Svarstad kirke

Sommerfugl:

Sommerfuglen på graver er som regel fremstilt ved at den forlater puppen som på bildet til venstre eller ved at den forlater urnen som på bildet til høyre. Dette symboliserer troen om udødelighet og er et symbol for oppstandelse. ⁵⁶



Eidsborg stavkirke



Holla kirkegård i Ulefoss

⁵⁵ (Klingberg, 2013, s. 27)

⁵⁶ (Klingberg, 2013, s. 27)

Stjerner:

Her er det mange ulike betydninger for et slikt symbol. Men en enslig stjerne kan representere Jesus i denne sammenhengen. ⁵⁷



Berg gamle kirke i Brunlanes



Rauland kirke

Timeglass:

Timeglass i dødssammenhenger symboliserer som oftest at livet er kort.



Seljord kirke



Brunkeberg kirke

⁵⁷ (Norman & Kneale, udatert-a)

Urne:

«In the Victorian era the urn became a symbol of death and the return of the physical body to dust while the soul was everlasting». ⁵⁸



Rjukan kirkegård



Svarstad kirke

Valmuekapsler:

Valmuekapsler er en plante som inneholder opium og blir derfor forbundet med søvn eller i denne sammenheng, den evige søvn. ⁵⁹




Eidsborg stavkirke

⁵⁸ (Norman & Kneale, udatert-b)

⁵⁹ (Klingberg, 2013, s. 26)

Register med analyse av produkter fra oldtidens Egypt:


Objekt: Canopic jar
Sted/opprinnelse: Grav KV55. Kongens dal, Egypt.
Tidsperiode: 18 Dynasti. ca. 1349–1336 B.C
Symbolbruk: Hodet til kvinnelig farao, faraoer ble sett på som hellige og nærmest gudelignende. Denne formen er typisk for kanopiske krukker. Vanligvis med dyrehoder som lokk.
Materiale: Egyptisk alabast, blått glass og obsidian.
Form og dekor: Lett form. Symmetri. Lokket/hodet er blikkfang da det har en formkontrast. Ingen tydelige fargekontraster. Organiske former.
Tekst: Uleselige graveringer.
Beskrivelse: «Since its discovery in 1907, the face has been variously identified as that of Queen Tiye, Akhenaten's mother; Queen Nefertiti, his principal wife; Queen Kiya, his beloved secondary wife; and Princess Merytaten, his eldest daughter. For a time, it was even identified as Akhenaten himself. This confusion is understandable, since the inscription identifying the owner was almost completely erased. »
Fotograf: Ukjent
Kilde: https://www.metmuseum.org/art/collection/search/544689



Objekt: Figur/statue

Sted/opprinnelse: Egypt

Tidsperiode: 332–30 BC

Symbolbruk: Høyre hånd over hodet var et tydelig symbol på sorg. Hieroglyf.

Materiale: Maling, tre og gesso (grunning).

Form og dekor: Fargekontrast. Assymetri. Tung form.

Tekst: På hodet har hun et hieroglyf som forteller at hun er guden Isis.

Beskrivelse: «The goddess Isis, identifiable by her hieroglyph on her head, kneels and raises a hand before her face in a gesture of mourning. The figure forms a pair with the figure of Isis 12.182.23a.»

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/566487>



Objekt: Shabti

Sted/opprinnelse: Saqqara, Egypt.

Tidsperiode: Ukjent

Symbolbruk: Inskripsjoner, mest sannsynlig av formel som skulle hjelpe i livet etter døden.

Materiale: Egyptisk fajense

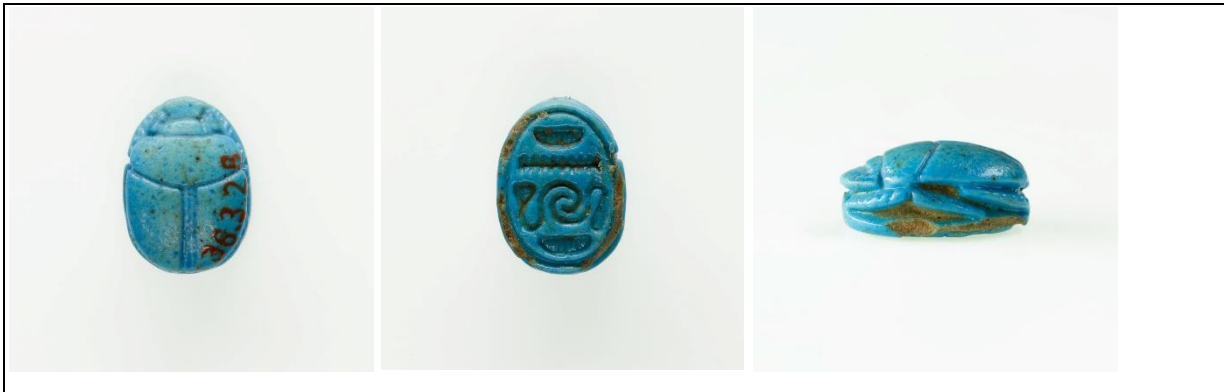
Form og dekor: Organisk menneske/farao form. Ensfarget. Lett form. Hodet er blikkfang. Hieroglyfer som dekor.

Beskrivelse: «Blue glazed composition shabti of Psamtek with a striated wig and implements and seed-basket in relief; square base»

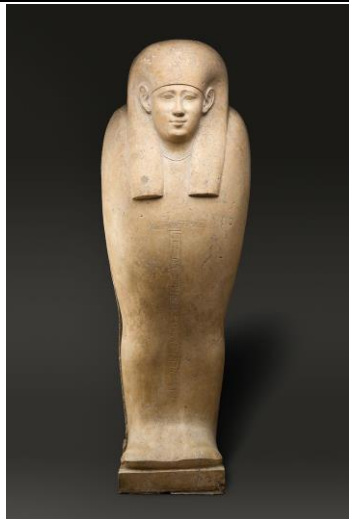
Fotograf: The british museum

Kilde:

https://www.britishmuseum.org/research/collection_online/collection_object_details.aspx?objectId=151911&partId=1&images=true



Objekt: Skarabe
Sted/opprinnelse: Grav TT 71. Sheikh Abd el-Qurna, Egypt.
Tidsperiode: 18 Dynasti. ca. 1492–1473 B.C.
Symbolbruk: Skarabe.
Materiale: Egyptisk fajanse
Form og dekor: Forsiden har symmetri. Dekor på bakside. Likevekt.
Beskrivelse: “This scarab was found with twenty-three other scarabs and seal-amulets in the coffin of a young woman who was buried in Hatnefer's tomb (see 36.3.1 and 36.3 26). The base is inscribed with a decorative pattern.”
Fotograf: Ukjent
Kilde: https://www.metmuseum.org/art/collection/search/548974



Objekt: Sarkofag

Sted/opprinnelse: Saqqara, Egypt.

Tidsperiode: 200–150 B.C.

Symbolbruk: Ukjent

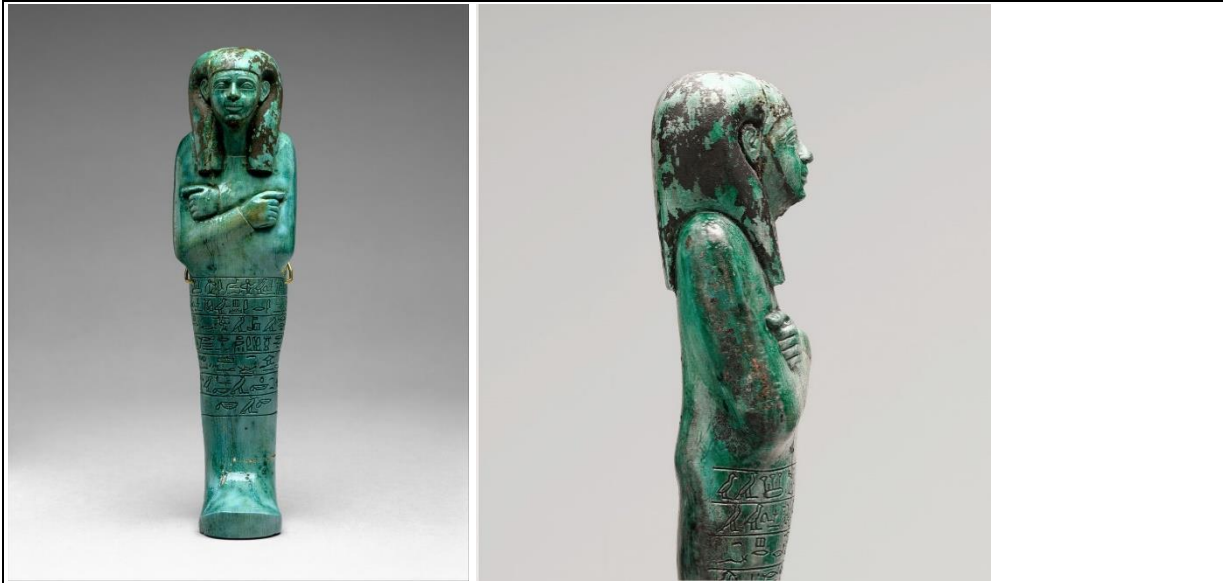
Materiale: Kalkstein

Form og dekor: Organisk menneskeform. Monoton farge. Lett form. Symmetri, likevekt og balanse.

Tekst: «Besides his name and titles, the inscription on his stone sarcophagus also mentions his mother»

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/551144>



Objekt: Shabti

Sted/opprinnelse: Egypt

Tidsperiode: 18 Dynasti. ca. 1525–1504 B.C.

Symbolbruk: Shabti/farao form og hieroglyfer.

Materiale: Glassert kleberstein og maling

Form og dekor: Organiske former (menneskeform), dekor i form av tekst/hieroglyfer. Lett form. Hodet er blikkfang. Ingen sterke kontraster.

Tekst: Magisk formel om figurens oppgave skrevet med hieroglyfer.

Beskrivelse: “It is inscribed with the spell ensuring that the shabti will perform certain kinds of labor for the deceased in the afterlife. This work included maintenance of irrigation canals, and cultivation of the fields.”

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://metmuseum.org/art/collection/search/544876>



Objekt: Funerary cone of Djehutynefer
Sted/opprinnelse: Sheikh Abd el-Qurna, Egypt
Tidsperiode: 18 Dynasti. ca. 1550–1352 B.C.
Kunstner: Ukjent
Symbolbruk: Ukjent
Materiale: Leire
Form og dekor: Formen er typisk for «funerary cones». Selve formen ble brukt som dekor. Avrundet geometrisk hovedform. Monoton. Hieroglyfene fungerer som dekor i vår tid.
Tekst: Hieroglyfer som beskriver eieren av graven.
Beskrivelse: «Used as architectural decoration, funerary cones were probably arranged in rows along the upper edge of private tomb facades. The cones were made of clay and the flat end was stamped with the name and titles of the tomb owner before the cone was fired. This cone was made for a royal scribe named Djehutynefer.»
Fotograf: Ukjent
Kilde: https://www.metmuseum.org/art/collection/search/555011



Objekt: Kopi av gravmaleri

Sted/opprinnelse: Teben, Egypt

Tidsperiode: 18 Dynasti. ca. 1390–1349 B.C.

Kunstner: Charles K. Wilkinson ca. 1930

Symbolbruk: Mumier representerer de døde. Sorgpositur hos de knelende foran mumiene.

Materiale: Tempera (maling) på papir

Form og dekor: Fargekontrast. Gjentakelse. Likevekt. Sorte mumier er blikkfang. Asymmetri.

Beskrivelse: «This facsimile painting copies part of a funeral scene in the tomb of Nebamun and Ipuky (TT 181) at Thebes. The scene depicts the funerals of the two men, who died at different times.»

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/545140>



Objekt: Amulett

Sted/opprinnelse: Sheikh Abd el-Qurna, Egypt

Tidsperiode: 18 Dynasti. ca. 1492–1473 B.C.

Symbolbruk: Skarabe

Materiale: Gull og serpentinitt

Form og dekor: Farge og materialkontrast. Tung form. Likevekt. Symmetri loddrett. Geometrisk form.

Tekst: Gravert kapitel 30A fra “Book of the dead”.

Beskrivelse: «Heart scarabs were very popular amulets. For the ancient Egyptians the heart was not only the center of life, but also of thinking, memory, and moral values. In the final judgement the heart was thought to be weighed against maat – the principle of order and justice. Only if the deceased had lived a righteous life was he or she allowed to live on in the afterlife. Understandably, the Egyptians feared a negative outcome and special amulets were used to ensure a positive judgment. The flat underside of a heart scarab is usually inscribed with chapter 30B of the Book of the Dead, the so-called heart scarab spell, or with its less common version, chapter 30A, which was used here.»

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://metmuseum.org/art/collection/search/545146>



Objekt: Canopic box of Hatnefer

Sted/opprinnelse: Sheikh Abd el-Qurna, Egypt

Tidsperiode: 18 Dynasti. ca. 1492–1473 B.C.

Symbolikk: Ingen utover konteksten den blir brukt

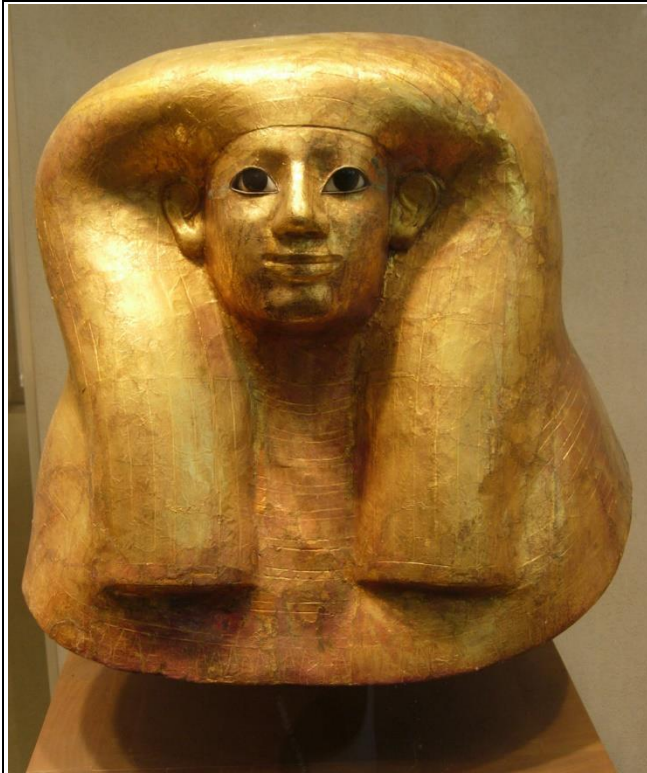
Materiale: Tre, lin og gesso (grunning).

Form og dekor: Geometrisk tung form.

Beskrivelse: «The box and lid have been constructed in the shape of a shrine and the base has two runners that imitate a sledge. Sledges were the most efficient way to transport large objects over mud roads and sand in ancient Egypt»

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/548979>



Objekt: Hatnefer, gravmaske/dødsmaske

Sted/oprinnelse: Sheikh Abd el-Qurna, Egypt

Tidsperiode: 18 Dynasti. ca. 1492–1473 B.C.

Symbolbruk: Masken skulle gi den avdøde et ansikt i livet etter døden.

Materiale: Cartonnage (pappmache av lin og gesso), gull, alabast, obsidian og ibenholt.

Form og dekor: Stener i øyne brukt som dekor. Organisk form.

Beskrivelse: «Hatnefer's mummy mask was molded from cartonnage, a material similar to papier-mache, but made with layers of linen and gesso. The mask was then overlaid with gold foil. The eyes are inlaid with Egyptian alabaster and obsidian set in ebony sockets».

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/545147>



Objekt: Shabtifigur

Sted/Opprinnelse: Deir-el-medineh, Egypt

Tidsperiode: 19 Dynasti, ca. 1279–1213 B.C.

Materiale: Kalkstein

Symbolbruk: Faraos form og kalkstein som materiale ble mye brukt i dødssammenhenger.

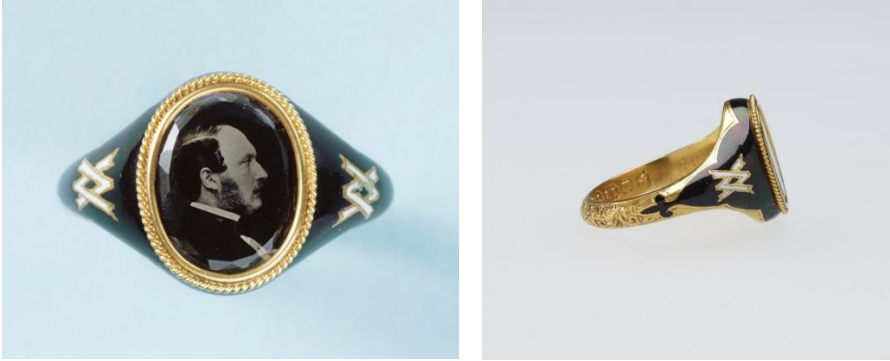
Form og dekor: Monoton. Organisk form, lite til ingen dekor. Symmetri, likevekt og balanse. Lite kontraster.

Beskrivelse: "This uninscribed shabti was found in the tomb of Sennedjem."

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/551126>

Register med analyse av sorg og dødssmykker


Objekt: Ring
Sted/opprinnelse: England
Tidsperiode: 1861
Beskrivelse: «Memorial ring in gold and black enamel. The bezel contains a microphotograph, reversed, of Prince Albert (1819-61) in 1861, which is attributed to J.J.E. Mayall. The cypher linking the initials 'V' and 'A' in white enamel is set into the shanks on either side of the bezel.» Laget for dronning Victoria.
Kunstner: Ukjent
Symbolbruk: Initialer og fotografi som representerer den døde. Sort som viser sorg.
Materiale: Gull med sort og hvit emalje.
Form og dekor: Oval form med fotografi, dekorert med tvunnet gulltråd. Akantus dekor i gull.
Tekst: Initialene «V&A»
Fotograf: John Jabez Edwin Mayall
Kilde: https://www.rct.uk/collection/65364/mourning-ring-with-a-microphotograph-of-prince-albert-1819-61



Objekt: Kjede, armbånd, øredobber og brosje

Sted/opprinnelse: Ukjent

Tidsperiode: 1800

Kunstner: Ukjent

Symbolbruk: Eikeløv. Sort.

Materiale: Guttaperka

Form og dekor: Symmetri. Organiske former. Gjentakelse av form.

Beskrivelse: «The oak tree was the tree of life in pre-christian times»

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://boylrpf.com/products/french-jet-victorian-necklace-mourning-jewelry-1>



Objekt: Medaljong/anheng

Sted/opprinnelse: Ukjent

Tidsperiode: ca. 1880

Kunstner: Ukjent

Symbolbruk: Møll og sort onyx symboliserer død og sorg.

Materiale: Gull, glass og onyx

Form og dekor: Oval hovedform med organisk møll som dekor. Harmoni og likevekt. Noe asymmetri.

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://www.alanajewelry.com/Item/815-06337>



Objekt: Medaljong på armbånd.

Sted/opprinnelse: Ukjent

Tidsperiode: 1900

Kunstner: Ukjent

Symbolbruk: Sort, fotografi, liljekonvall, blått, sort.

Materiale: Emalje, fotografi, agate.

Form og dekor: Gjentakelse av den sirkulære formen, kontrast i farge og proporsjoner.

Fotograf: Michelle Smith McLaughlin

Kilde: <https://io9.gizmodo.com/love-after-death-the-beautiful-macabre-world-of-mourn-1498829544>



Objekt: Brosje

Sted/opprinnelse: London, England.

Tidsperiode: 1842

Kunstner: A. Forrer.

Symbolbruk: Hår.

Materiale: Brunt hår, gull.

Form og dekor: Flettet hår formet som en sløyfe med guldekor.

Beskrivelse: Seen in this hairwork brooch for a 16 year old Sarah Beth Sparks, who was born on the 26th of December 1825 and died 1st March 1841. The hair is woven into a bow shape, with its centre bound with gold wire and the ends trimmed with gold tassels. It is a beautiful and simple sentiment.

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://artofmourning.com/2016/04/17/a-hair-brooch-for-sarah-beth-sparks-1841/>
<http://collections.vam.ac.uk/item/O130484/brooch-forrer-a/>



Objekt: Brosje

Sted/opprinnelse: Ukjent

Tidsperiode: ca. 1870

Kunstner: Ukjent

Symbolbruk: Hår formet som tåre.

Materiale: Hår og gull

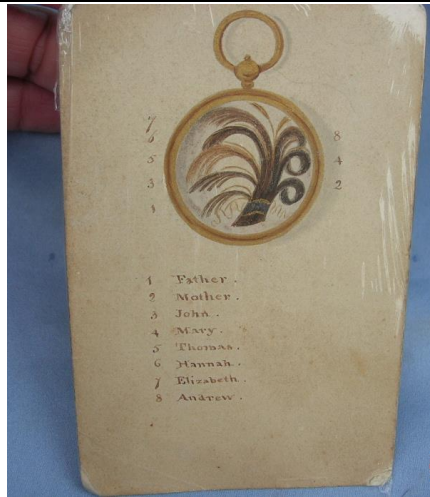
Form og dekor: Organiske former. Gjentakende sirkelform

Tekst: Gravert på bakside «to Aunt Jane, from Kittie, October 21, 1872»

Beskrivelse: «Antique Victorian woven hair brooch, circa 1870s, is definitely a love token piece of mourning jewelry. Crafted in a detailed engraved 14K solid gold frame with a floral center and a pinwheel braid emanating over a fine woven hair braid net forms the focal point. The next element follows the same design with the bottom having two tear drop shaped braided hair drops.»

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://boylerp.com/products/victorian-14k-gold-hair-brooch-mourning-jewelry>



Objekt: Medaljong

Sted/opprinnelse: Storbritannia

Tidsperiode: Ca. 1830

Kunstner: Ukjent

Symbolbruk: Hår som sentiment etter avdøde.

Materiale: Hår, glass og gull.

Form og dekor: Organisk hårdesign, inrammet av en geometrisk sirkel. Sirkelformen er gjentatt i låsen.

Tekst: Ingen på smykket. Katalogen forteller hvem som hvem håret tilhørte.

Beskrivelse: «Memorial and sentimental jewels were not simply an affectation, but they had their grounding in socio-political rules. Because of this, many of the jewels created are standardised, chosen from catalogues or completely bespoke without any signing of the maker»

Fotograf: Ukjent

Kilde: https://artofmourning.com/2013/02/13/family-hairwork-locket-c-1830/?doing_wp_cron=1557928560.0517730712890625000000



Objekt: Memento mori øredobber

Sted/opprinnelse: Viktoriatiden. Storbritannia?

Tidsperiode: 1870

Kunstner: Ukjent

Symbolbruk: Hodeskaller.

Materiale: Gull og emalje.

Form og dekor: Hodeskaller som blikkfang. Symmetri og likevekt. Geometrisk hovedform og organisk dekor.

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://www.butterlaneantiques.com/products/victorian-memento-mori-skull-earrings>



Objekt: Todelt ring (Gimmel ring)

Sted/opprinnelse: Tyskland

Tidsperiode: 1631

Kunstner: Ukjent

Symbolbruk: Skjelett og baby, representerer starten og slutten av livet.

Materiale: Rubin, diamant, emalje og gull.

Form og dekor: Mye av form og dekor er preget av stener i forskjellige farger og noe dekorativ tekst på ringbandet. På innsiden av de to ringene skjuler symbolikken seg, i tillegg til tekst og årstall.

Tekst: «Ovod devs conivxnit» «Homo non sepa abit» «The inscription declares: "Whom God has joined together, let no man tear asunder."»

Beskrivelse: Tidligere eid av Rothschild familien. «These contrasting images of the beginning and end of life expose a powerful message, revealed only when the owner divided the ring. ... Here too, love and death coexist, unified in a single work of art, for this ring is not only a memento mori but also a wedding ring.»

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://www.metmuseum.org/blogs/in-season/2015/celebrating-life-and-death-with-rubies>



Objekt: Ring

Sted/opprinnelse: Ukjent

Tidsperiode: Ca. 1809

Kunstner: Ukjent

Symbolbruk: Piltre symboliserer sorg og hår er brukt som sentiment fra avdøde.

Materiale: Gull og hvit emalje.

Form og dekor: Geometrisk hovedform med organisk piltre avbilding og flettet år.

Tekst: Gravert på baksiden: «Anna/Seward/Ob. 25 March 1809.' Aet. 66»

Beskrivelse: «White, for its modern connotations of purity, virginity, marriage and celebration, as well as its ability to remove the darkness from the world, is a colour not currently synonymous with the concept of mourning. However, it was one that was typically used in mourning jewels and fashion in Western tradition through to the 20th century».

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://artofmourning.com/2016/01/03/mourning-in-white/>



Objekt: Kjede

Sted/opprinnelse: Ukjent

Tidsperiode: ca. 1850

Kunstner: Ukjent

Symbolbruk: Sort

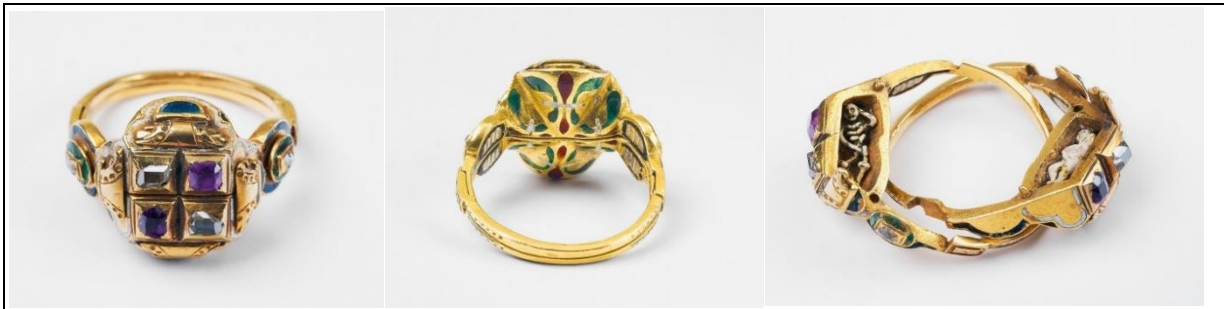
Materiale: French jet (sort glass)

Form og dekor: Symmetri. Gjentakelse av form: sirkel, oval, firkant og sekskant.

Beskrivelse: «While black jewelry during this time was worn for mourning, it was also very fashionable and worn for its beauty and sentiment.»

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://boylrpf.com/products/french-jet-victorian-necklace-mourning-jewelry-1>



Objekt: Gimmel ring

Sted/opprinnelse: Ukjent

Tidsperiode: Muligens tidlig 1700 tallet.

Kunstner: Ukjent

Symbolbruk: Baby og skjelett, memento mori ring som symboliserer begynnelsen og slutten av livet.

Materiale: Gull, emalje, rubin og diamant.

Form og dekor: Likevekt. Lett form.

Beskrivelse: "This type of ring was particularly popular during the Renaissance era, but continued to be used well into the 17th century. Memento mori rings like the present work symbolising the beginning and the end of life, are very rare."

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://www.lempertz.com/en/catalogues/lot/1066-1/30-a-rare-gold-enamel-ruby-and-diamond-gimmel-ring-with-memento-mori.html>



Objekt: Pin/nål

Sted/oprinnelse: Amerika

Tidsperiode: 1792

Kunstner: Ukjent

Symbolbruk: Urne, engel og piltre.

Materiale: Gull og elfenben.

Form og dekor: Hovedformen. Bilde av sørgende kvinne foran urne, engel flyvende over urne. Tekst som ramme rundt bildet. Organiske former og asymmetri.

Tekst: «... .. 22 april. 1792. A.65 years 5 months & 5 days»

Fotograf: Ukjent

Kilde: https://www.huffingtonpost.com/entry/mourning-jewelry-sothebys_us_569fa75ce4b0fca5ba761161?guccounter=1



Objekt: Ring

Sted/opprinnelse: Ukjent

Tidsperiode: 1550-1575

Kunstner: Ukjent

Symbolbruk: Hodeskalle, hvitt.

Materiale: Gull, emalje og rubiner.

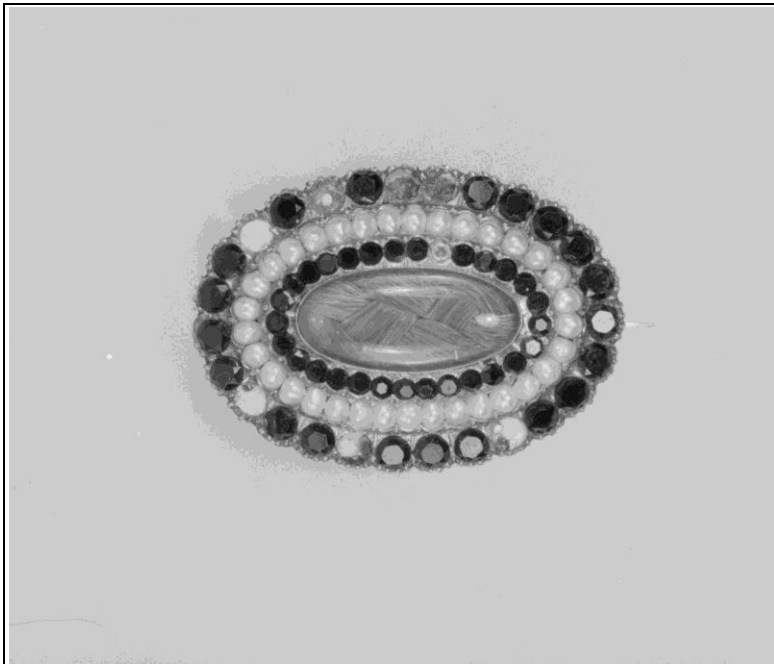
Form og dekor: Organiske former

Tekst: «CC» og «AL» i et monogram

Beskrivelse: «The use of white in the enamel of memento mori jewels was often intended to commemorate the unmarried and the young. Throughout the 18th century, three popular art movements controlled fashion and architecture; Baroque, Rococo and Neoclassical. Each of these developed the usage of white in jewels of death, which was previously used solely for detail of bones and memento mori elements jewellery.»

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://artofmourning.com/2016/01/03/mourning-in-white/>



Objekt: Brosje

Sted/opprinnelse: USA

Tidsperiode: 1862

Kunstner: Ukjent

Symbolbruk: Hår og Jet

Materiale: Hår, jet, perler og gull.

Form og dekor: Innrammet hår i oval form. Innrammet og dekorert med perler i sort og hvitt.

Tekst: Alex. P. Kinnan / Died April 5, 1862 / Aged 32 yrs.

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://www.metmuseum.org/art/collection/search/5258>



Objekt: Ring

Sted/opprinnelse:

Tidsperiode: 1580

Kunstner: Ukjent

Symbolbruk: Hodeskalle, «memento mori» og sort.

Materiale: Gull og emalje

Form og dekor: Symmetri, sekskant, organiske former

Tekst: «Memento mori»

Fotograf: Ukjent

Kilde: https://www.huffingtonpost.com/entry/mourning-jewelry-sothebys_us_569fa75ce4b0fca5ba761161?guccounter=1



Objekt: Ring

Sted/opprinnelse: Ukjent

Tidsperiode: 1727

Kunstner: Ukjent

Symbolbruk: Skjelett, krone, kiste, sort.

Materiale: Gull, emalje og sten?

Form og dekor: Asymmetri. Kiste er den sentrale formen, dekor i form av symbolikk og kontrast mellom form og farge.

Tekst: «Memento mori»

Beskrivelse: «According to [Rowan & Rowan](#), the crown above the skeleton's skull represents that "death is the master of all." Below the figure's feet is a tablet with the words "Memento Mori" edged by symbols of the Passion. The bezel of the ring is in the shape gold coffin — and if you look through the stone you can see an additional skeleton INSIDE the coffin. That's two skeletons on one ring».

Fotograf: Rowan & Rowan

Kilde: <https://io9.gizmodo.com/love-after-death-the-beautiful-macabre-world-of-mourn-1498829544>



Objekt: Memento mori ring

Sted/opprinnelse: Russland

Tidsperiode: 1900

Kunstner: Ukjent.

Symbolbruk: Hodeskaller.

Materiale: Gull og lasurstein.

Form og dekor: Symmetri. Fargekontrast. Den blå hodeskallen er blikkfang. Lett form.

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://www.butterlaneantiques.com/products/imperial-russian-lapis-memento-mori-skull-ring?variant=1901940998159>



Objekt: Memento mori ring

Sted/opprinnelse: Ukjent

Tidsperiode: 1700

Kunstner: Ukjent

Symbolbruk: Skjelett og eikeløv?

Materiale: Gull, perler, maling og glass.

Form og dekor: Skjelett er blikkfang. Dekor i form av perler og løv. Materialkontrast. Lett form. Fargekontrast.

Tekst: «John Thompson Mar 1773»

Beskrivelse: «Georgian 15 carat gold memento mori memorial ring. At the center of this ring under crystal glass stands a full figure of a skeleton, hand painted in miniature. The detail and artistry is unbelievable for being so tiny. Surrounding our friend is a split pearl border and very ornate shoulders and band. The leaves on the shoulders are a subtle green gold while the rest of the ring is a warm yellow gold. In the intricate carvings around the band you can see the inscription “John Thompson Mar 1773” »

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://www.thesacredorder.net/rings-1/full-skeleton-memento-mori-ring>



Objekt: Ring med skjult hår

Sted/opprinnelse: Ukjent

Tidsperiode: 1860-1880

Kunstner: Ukjent

Symbolbruk: Hår som symbol på sorg

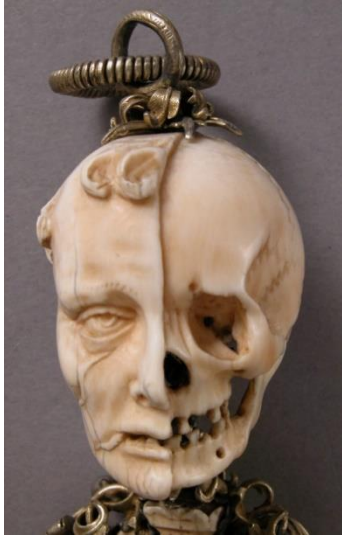
Materiale: Fletta hår, gull, liten perle

Form og dekor: Geometriske former, symmetri. Organisk dekor i form av akantus graveringer.

Beskrivelse: «Here's another mourning ring, which hides hair inside its secret panel. The gold piece with seed pearl was made between 1860 and 1880»

Fotograf: Ukjent

Kilde: <http://retroette.com/2015/01/12/weird-world-vintage-poison-rings/>



Objekt: Rosenkrans perler

Sted/opprinnelse: Tyskland

Tidsperiode: 1500-1525

Kunstner: Ukjent

Symbolbruk: Hodeskalle, bilder av liv og død.

Materiale: Elfenben, sølv og forgylling.

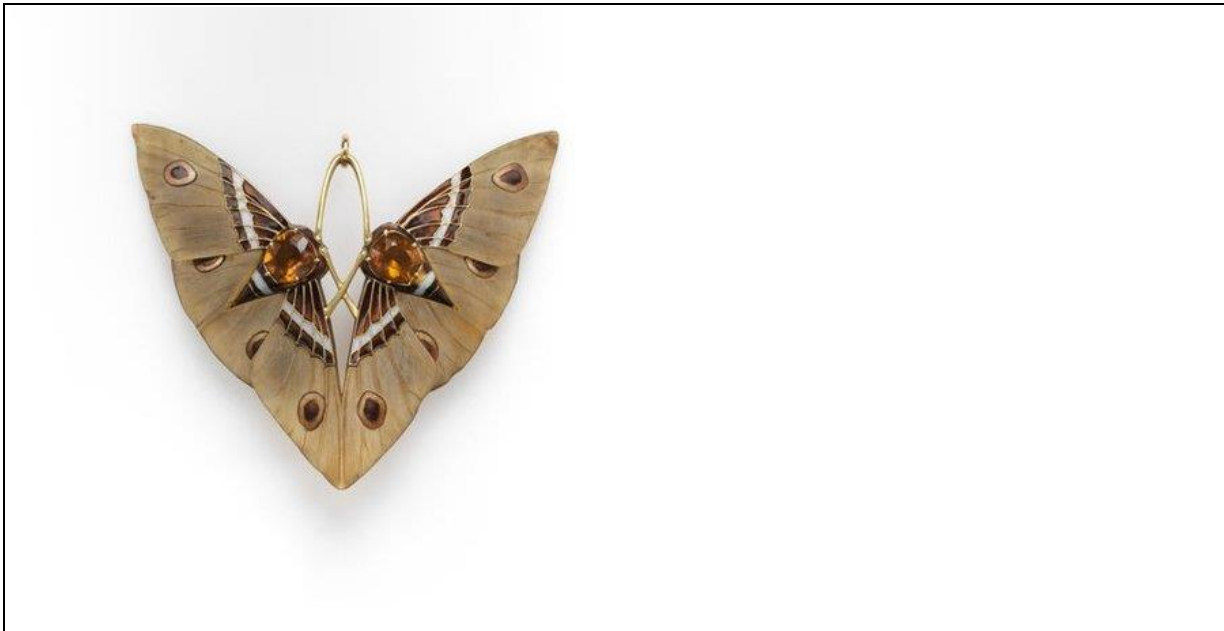
Form og dekor: Asymmetri. Formkontrast i de forskjellige bildene og symbolene som vises.

Tekst: «COGITA MORI (on one bead), SVE.VOT.ERIS (on second bead from bottom)»

Beskrivelse: «One such message is delivered in haunting but sensuous detail in an ivory [rosary bead](#), where a man's head reveals his skull, and his flesh is crawling with worms. "Remember death," it proclaims. "This is what you will be." This is pretty powerful stuff.»
«The boxwood bead opens to reveal Death appearing unannounced at a meal beneath an image of the Last Judgment in the upper hemisphere. The Latin inscription reads, "Stay awake, for you do not know at which hour your Lord will come" (Matthew 24:42).»

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://www.metmuseum.org/blogs/in-season/2015/celebrating-life-and-death-with-rubies>



Objekt: Brosje
Sted/Opprinnelse: Frankrike
Tidsperiode: 1900
Kunstner: Lucien Gaillard
Symbolbruk: Møllen er i mange kulturer et kjent symbol for blant annet døden.
Materiale: Gull, emalje, silke, papp, horn og citriner.
Form og dekor: Brosjen er symmetrisk med to møll som peker mot hverandre. Kvalitetskontrast. Organiske former, gjentakelse av møllens dekor og form.
Beskrivelse: «The insect motif of this brooch is typical of the period».
Tekst: Signert «L. Gaillard»
Fotograf: Ukjent
Kilde: https://www.metmuseum.org/art/collection/search/491266



Objekt: Krage

Sted/opprinnelse: Irland

Tidsperiode: 1880-1890

Kunstner: Ukjent

Symbolbruk: Sort

Materiale: Ukjent

Form og dekor: Organiske former med blomster som dekor.

Beskrivelse: «It's a very small Collar of Floral design, done by hand in a needlerun stitch darned onto net, it dates from about circa. 1880's-1890's...»

Fotograf: Ukjent

Kilde: <https://thelittlelacemuseum.wordpress.com/tag/mourning-lace/>